

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 27

Poligone

Politikos apžvalga

VOKIETIJA PATENKNTA SAVO JŪRIŲ SUSITARIMU SU ANGLIJA

Vokietijos ir Anglijos jūrių deryboms pasibaigus ir susitarimą pasirašius abi pusės išleido komunikatą, kuriame pažymėta, kad derybos buvo vedamos draugingoj dvasioje ir kad susitarimas yra tik pradžia tolimesniems žygiams atsiginklavimo srityje. Vokiečių delegacijos pirmininkas, nusinginklavimo specialistas Ribbentropas, šia proga pareiškė, kad anglų-vokiečių susitarimas yra pirmasis žingsnis praktiškai įgyvendinti taiką. Anot jo, sunku išspręsti visas nusinginklavimo problemas iš karto, tačiau dabar padaryta pradžia ir praskintas kelias tolimesniems nusinginklavimo darbams. Jo, Ribbentropo, misija esanti įgyvendinti glaudų anglų, prancūzų ir vokiečių bendradarbiavimą, prie kurio galėtų prisidėti visos kitos valstybės.

Europos spauda mano, kad vokiečių valstybės vyrų žodžiai šiuo reikalu nėra nuoširdūs; vokiečiai patenkinti dėl to, kad susitarimas esąs jų laimėjimas. Vokiečiams, neturint kolonijų, 35% anglų laivyno tonazho yra nemaža jūrių pajėga.

PRANCŪZŲ STATOMI ANGLAMS REIKALAVIMAI DĖL RYTŲ PAKTO IR KITŲ EUROPOS SAUGUMO PROBLEMŲ

Kaip žinoma, įvyko Paryžiuje prancūzų-anglų pasitarimai, kai anglų ministeris Edenas viešėjo Paryžiuje. Edenas važiavo į Paryžių ir vėliau į Romą atstatyti santykius su prancūzais ir italais, nes po anglų — vokiečių susitarimo santykiai šiek tiek suiro. Lavalio pareiškimu, per susitarimus nors nepavyko visų nesusipratimų pašalinti, bet susitarta vėl bendradarbiauti kolektyviniam saugumui padidinti. Tą patį pareiškė ir Edenas. Spaudos žiniomis anglų vyriausybė sutikusi pasižadėti, kad nesudarysianti oro pakto su Vokietija, jeigu prie to pakto neprisidės kitos Locarno pakto dalyvės.

ANGLŲ — ITALŲ PASITARIMAI

Iš Paryžiaus Edenas nuvyko į Romą, kur tarėsi su italų vyriausybe dėl susidariusios padėties po anglų — vokiečių susitarimo. Per pasitarimus Romoje pavyko susitarti, kad anglų — vokiečių jūrių susitarimas neliečia anglų — italų — prancūzų Londono susitarimo ir Strezos konfenecijos nutarimų ir kad tiek Londono, tiek Strezos nutarimai bus toliau įgyvendinami. Taigi, tuo formaliai atstatyti santykiai tarp Anglijos ir Italijos.

PRANCŪZAI VĖRČIAMI DIDINTI SAVO LAIVYNĄ

Prancūzų laivyno ministeris ir žinomas valstybės vyras Pietri šiomis dienomis pasakė kalbą dėl prancūzų laivyno. Jis pareiškė, kad vokiečių — anglų susitarimas dėl jūrių pajėgų verčia prancūzus būti sargyboje ir didinti savo karo laivyną. Jis pranešė, kad dabar statomi tokie prancūzų karo laivai, kurie bus geriausieji savo stiprumu ir rūšimi. Tai, žinoma, apsunkina biudžetą, tačiau, anot Pietri, prancūzai priversti tai daryti, norėdami būti ramūs dėl savo saugumo. Kad prancūzai nesvajoja apie karą, tai visiems aišku. Spauda palankiai sutiko šią Pietri'o kalbą.

PRANCŪZŲ IR ITALŲ GENERALINIŲ ŠTABŲ BENDRADARBIAVIMAS

Spaudos žiniomis Romoje praėjusią savaitę viešėjo prancūzų generalinio štabo viršininkas Gamelinas. Jis tarėsi su italų geieralinio štabo viršininku ir su pačiu Mussolini. Jo kelionės tikslas buvo suderinti prancūzų ir italų generalinių štabų veiklą. Spaudos žiniomis šis reikalas atsiradęs sąryšy su anglų tendencija bendradarbiauti su vokiečiais ir laivyno sutartimi tarp anglų ir vokiečių. Specialistų nuomone, Italija ir Prancūzija, veikdamos išvien, gali sudaryti stipriausią sausumos karo pajėgą.

PRANCŪZŲ SPAUDA PRIEŠ NUSILEIDIMĄ VOKIEČIAMS KLAIPĖDOS REIKALU

Prancūzų spauda, reikšdama nepasitenkinimą anglų — vokiečių sutartimi, nurodo, kad Anglija tuo yra sulaužusi vakarų solidarumą, nes ji sutvarkė vokiečių jūrių pajėgas, kas jai buvo svarbu, tuo tarpu Prancūzijai kaip tik svarbu sutvarkyti vokiečių sausumos pajėgas ir į tai nebuvo atkreipta dėmesio. Todėl, anot prancūzų spaudos, prancūzams dabar šis solidarumas irgi neprivalomas, ir jie atšaukia savo aukas bei nuolaidas, kurias norėjo padaryti Lietuvoje, Abisinijoje ir kitur. Čia kalbama apie Klaipėdos reikalą, kur prancūzai ketino padėti vokiečiams diplomatinio keliu. Dabar prancūzai nuo to atsisako ir į tą reikalą nesikiš.

AR BALTIJOS VALSTYBĖMS TURI RŪPĖTI ANGLŲ — VOKIEČIŲ JŪRIŲ SUSITARIMAS?

Šiomis dienomis Anglijos parlamento atstovas paklausė užsienių reikalų ministerio, ar jis, atsižvelgiant į tai, kad po susitarimo su vokiečiais jų laivynas dominuos Baltijos jūroje, prieš sudarant susitarimą atsiklausė švedų, latvių, estų, lietuvių, lenkų ir rusų nuomonės dėl to susitarimo pasėkų. Užsienių reikalų ministeris Hoare atsakė į tai, kad jis nemana, kad tos valstybės pareis nuo vokiečių malonės. Jis manąs, kad susitarimas padarytas per Angliją visoms jūrių valstybėms, ir vokiečiai jokių klastingų žygių Baltijos jūroje nedarys.

ANGLIJA IRGI PRIEŠ VERSALĖS SUTARTIES PAKEITIMĄ

Atsakydamas į paklausimą, anglų užsienių reikalų ministeris šiomis dienomis pareiškė parlamente, kad Anglija sutartimi su Vokietija nemano keisti Versalės sutarties nuostatų. Versalės sutarties nuostatai dėl karo medžiagos importo į Vokietiją pasilieka ir toliau nepakeisti. Ministeris dar pridūrė, kad pakeitimas vis vien nesugrąžintų vokiečių į Tautų Sąjungą.

KOLONIJŲ KLAUSIMAS PER ROMOS PASITARIMUS

Per pasitarimą tarp Mussolinio ir Edeno Romoje buvo paliestas ir kolonijų dalykas. Mussolini išdėstė Italijos reikalavimus Abisinijoje. Tai yra taikingas italų kolonijų Afrikoj valdymas, teisė statyti kelius, geležinkelius ir tiltus Abisinijoje ir teisė atidarinti Abisinijoje mokyklas ir civilizuoti kraštą.

Kai dėl vokiečių reikalavimų suteikti jiems kolonijų Afrikoj tai Edenas įsitikino, jog Mussolini nėra pasirengęs paremti vokiečių reikalavimą.

LIETUVOS IR ŠVEDIJOS SANTYKIAI

Lietuvos užsienių reikalų ministeris Lozoraitis, pasisakydamas apie savo kelionę Švedijoje, nurodė, kad jis buvo nuoširdžiai priimtas ir Švedijoje rado gerą dirvą bendradarbiavimui tarp Lietuvos ir Švedijos išplėsti. Galima bus bendradarbiauti kultūriškai, politiškai ir ekonomiškai.

KOKS BUS DARIAUS- GIRĖNO PAMINKLAS CHICAGOJE

Dariaus-Girėno komitetas dabartiniu metu sparčiai vykdo paminklo statymo darbus. Įvykusiame komiteto posėdyje nutarta paminklo atidarymo iškilmes ruošti liepos 26 d. Į iškilmes bus pakviesta Katalikų Bažnyčios vadai su kardinolu Mundeleinu priešakyje ir žymūs Illinois valst. vyriausybės nariai. Paminklui medžiaga bus imama iš granito kasyklų. Granitas bus nušlifluotas ir blizgės tamsiai raudonai, kaip stiklas. Paminklas bus 20 pėdų aukščio ir 25 p. ilgio. Jis stovės ant cementinės estrados. Į estradą ves laiptai. Pačioj paminklo viršūnėj bus bronzinis rutulys, kuris vaizduos žemę ir rodys Dariaus-Girėno kelią per Atlantą. Žemiau kiti bronziniai reljefai, kur bus matomi Dariaus ir Girėno veidai, Lietuvos Vytis ir Gedimino Vartai. Naktį visi reljefai bus apšviesti spalvotomis šviesomis. Visas paminklas bus panašus į lėktuvą ir moderniškomis linijomis vaizduos aviacijos idėją.

Laidėla Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

ABONENTŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Dėl kareivių pamaldų

Mūsų kariuomenėje kareivių religiniai įsitikinimai labai gerbiami. Kiekvienam kareiviui leidžiama laisvai savo tikėjimą išpažinti ir duodama laiko religinei praktikai atlikti.

Kariuomenėje didžiausias procentas yra katalikų. Todėl čia ir noriu šiek tiek pakalbėti apie katalikų pamaldas, kurios turėtų būti kiek pajvairintos.

Kiekvieną šventadienį kareiviai vedami į bažnyčią ir jiems laikomos pritaikytos pamaldos, nes beveik kiekviena įgula turi sau atskirą bažnyčią.

Bet kažkodėl kai kuriose kariuomenės dalyse, ne visi kareiviai pasitenkinę ir noroms eina į bažnyčią ir kartais net tie, kurie yra tikrai religingi ir tikėj. Čia atrodo yra kažkas nenormalu.

Kareivių pamaldos trumpos, nevargina, bet nėra įvairinamos ir gal tatau kareivius daugiausia neigiamai nuteikia.

1. Pamokslai sakomi visuomet, gal išskyrus Kau-no įguloje, to paties dalies kapeliono. Kareiviai vienu kapelionu apsiranta ir nesidomi per visą tarnybos laiką jo pamokslai lyg nubosta ir jų su atidumu per pamaldas neklauso.

Pamokslų temos turi būti pritaikytos kariui jaunuoliui, kad skelbiama Dievo Žodį nuoširdžiai kiekvienas suprastų ir įsidėtų į širdį. Pamokslus turėtų sakyti kuo mažiau dalies kapelionas, bet dažniau pakviesti iš šalies kiti kunigai pamokslininkai. Tai sudarytų tam tikrą įvairumą ir smalsumą bei paskatintų geriau lankyti pamaldas. Juk, pavyzdžiui, parapijose per atlaidus, kai yra pakviesti kunigai pamokslininkai, daug daugiau žmonių klausosi pamokslų, ne-

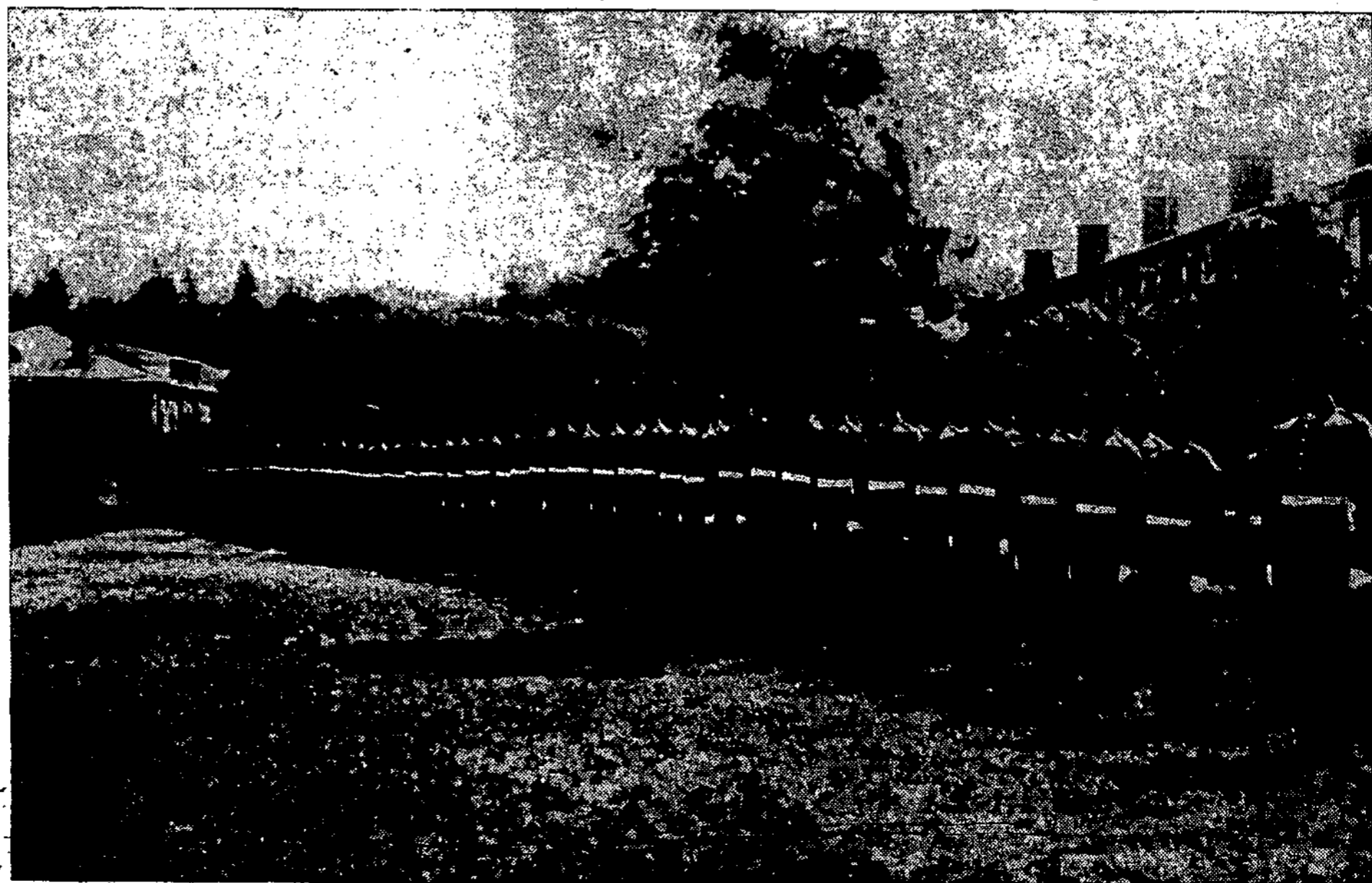
gu šiaip šventadieniais savų kunigų. Tas pats yra pastebima ir poligone, kai pamaldų atvažiuoja laikyti kitos dalies kapelionas, tai į pamaldas ir jo pamokslo pasiklausyti eina ne tik mažai tikėj, bet net kitų tikybų kareiviai.

Ši žmonių savybė reikėtų panaudoti ir atitinkamai prisitaikyti.

Mūsų įgulų bažnyčios yra pašventintos iš rusų cerkvių ir kai kuriose nėra sakyklų. Pamokslininkas pamokslą sako prie altoriaus. Kai kuriose įgulų bažnyčiose pamokslininkas mažai matomas ir todėl mažiau girdimas, negu kad kalbėtų iš sakyklos. Tai kliudo tinkamai sekti pamokslininką ir klausytis jo minčių. Pamokslininkas turi būti visų matomas, nes jis ne tik žodžiais, bet ir mimika bei gestais klausytoją veikia bei įtikina.

2. Giedojimas. Per pamaldas visuomet griežia orkestras įvairius pamaldoms pritaikytus meno kūrinus bei giesmes. Kareivių pačių giedojimas gal nė vienoje įgulos bažnyčioje nepraktikuojamas. Čia kareivis lieka pamaldose daugiau pasyvus dalyvis.

Turėtų būti sutvarkyta kiek kitaip. Visai paprastas bažnytines giesmes, kaip „Pulkim ant kelių“, „Garbinkime švenčiausiąjį Sakramentą“ ir kt. turėtų giedoti, pritariant orkestrui, visi kareiviai. Jie būtų įtraukti aktyviai į pamaldas — būtų daug įspūdingiau ir gražiau, kada jaunuoliai kupini gyvenimo energijos iš savo krūtinų plaukiančiais žodžiais prašytų Aukščiausiąjį palaimios pagalbos savo darbams. Tada jų ir malda gal būtų vertesnė, nes sakoma, kas bažnyčioje gieda, tas dukart meldžiasi.

Kariūnai išsirikiavę
vykti į pamaldas

Pajaujo foto

3. Dar reikėtų po šv. mišių įvesti „Šventas Dieve“ ir palaiminimą su Švenčiausiu Sakramentu, kad Dievas daugiau jėgų sveikatos ir energijos suteiktų ir visus esančius bažnyčioje geresne religine nuotaika nuteiktų.

4. Taip pat retkarčiais pamaldas turėtų pajvairinti koks nors solistas ar kitais kokiais nors instrumentais atlikti bažnytiniai meno dalykėliai. Juk tam padaryti nereikia daug triūso. Beveik kiekvienoj daly yra ir stygų orkestras. Argi jis per mišias ko nors neišmoktų pagriežti? Argi negalima iš kareivių suorganizuoti choras, kuris per mišias kartais pagiedotų, kaip kad tie patys kareiviai dainuoja per radio. Kariuomenėj tarnauja ir smuikininkų ir solistų, kurie taip pat galėtų per pamaldas kareivių dvasią kelti. Žodžiu, yra daug jėgų tik jos reikali suorganizuoti ir panaudoti.

Aplamai, kareivių pamaldos turi būti taip sutvarkytos, kad į jas noroms lankytųsi ne tik kareiviai, bet ir civiliai, kad kiekvienas kareivis pajustų tikrą dvasinį pakilimą prie Dievo. Jos turi būti neilgos, bet įspūdingos, patraukiančios, veikiančios jaunuolio ir protą, ir jausmus, ir širdį — jį tikrai religiškai nuteikiančios.

P. Svetulis

Teisingumo ministeris St. Šilingas kalba per Jonines Rambyno kalne

Šarausko foto

„... Visagalio ... akivaizdoje...“

(Iš dienoraščio)

Ten, kur prieš minutę buvo didžiausia tylą, dabar... juokas, klegesys vyrauja. Ir kur čia nesijuoksi, kur čia neklegėsi, — juk šiandien paskutinis jauno kareivio rytas išaušo. Šiandien įvyks tai, ko aš ir mano draugai jau seniai troškome. Šiandien išaušo toji ilgai lauktoji, džiaugsmą nešanti diena.

„Žengte marš!...“ Vadinas, mes kažin kur jau žygiuojame, einame kažin kokių tikslų. Ir aš skeliu rūpestingai nublizgintais batais gatvės grindinį. Skersuoju į draugus: mat, įdomu, kaip jie susitvarkę, kokia jų nuotaika? Šiltos kraujo srovelės tik laksto išilgai ir

Savo priesaiką mes sutvirtinam bučiuodami dalies vėliavą Pajaujo foto

skersai mano kūno! Į galvą lenda jaunųjų dienų pergyvenimai. Prieš akis stojasi susikūprinusi kaimo lūšnelė, šalia jos pro rūkus vis aiškėja raudoni, dideli dideli rūmai, kuriuose jau praleidau šešis iš džiaugsmo ir liūdesio supintus mėnesius. Visa tai buvo netolimoj praecity. Dabar viena nežinau, kad einu ir kad kažin kur einu. Rodos, kad eini visai tamsią naktį: nežinai nei kur esi, nei kur eini. Tik vis žengi ir žengi. Bokštas, kurį kiekvieną šventadienį, žygiuodamas į bažnyčią, matau, byloja, kad esame arti tikslo.

Pamažu slenka šv. Mišios. Visų veiduose spindi gilus rimtumas, visi susimąstę. Tai nuotaikai pritaria harmoningi orkestro garsai, kurie gražiai rezonuoja didžiulėje bažnyčioje. Krūtinėje nebėtelpa širdis, ji veržiasi į visas puses. Tėvynei!.. Lietuvai!.. O kunigas — kapelionas tąją pasiryžimo liepsną dar pakursto. Vidujinis nusiteikimas auga. Ir pagaliau... „Pakelkite dešines rankas“, — sako kapelionas. „... Ginsiu Tėvynės, Lietuvos, laisvę...“

Ar pajėgsiu visą amžių tai šventai pareigai ir savo žodžiui ištikimas būti? Ar užteks man tvirtybės, valios? Ne, lietuvis niekada valios tvirtumu, ištverme, pajėgumu nesiskundė! Ne, negaliu būti ištiziželis. Juk būtų gėda ne tik man, bet ir visai tautai. Juk esu lietuvis, juk mano sentėviai labai mylėjo savo mielą šalėlę, dėl jos aukojosi.

Šalin visi abejojimai — aš Lietuvos kareivis!

Patenkintas grįžtu iš bažnyčios jau nebe jaunas, bet tikras kareivis. Čia mūsų kelios pramogėlės laukia. Tuoj ateis pulko vadas. Laukiame jo malonaus pasirodymo, jo maloniųjų žodžių. Sublizga, sužiba ginklai rankose, nususuka veidai į kairę — ateina! Po gražaus pasveikinimo traukiame, iškilmės maršui grojant, pro pulko vadą, keliame kitas už kitą aukščiau koją, kad tik geriau pasirodytumėm, ką mes mokame. Deja, tai truko ne valandomis, bet minutėmis. Linksma nors ir namo eiti, kai žinai, jog eini... eilinis.

Ir raitosi saulutė iš džiaugsmo, ir laimina Lietuvos sūnus.

Edš.

Ką turi žinoti karys kovodamas su tanku

Laikinojo prancūzų pėstininkų statuto „R J“ 62 § sako: „Tankai beveik nenugalimi pėstininkų priemonėmis, jeigu jie vartojami masiniai, netikėtai ir patogioje vietoje, ir jeigu įvedami į kautynes po rūpestingai apgalvotų veiksmų drąsiems ir gerai paruoštiems pėstininkams paremti.

Tankai negali patys paimti ir išlaikyti paimtos ribos; reikia netarpinės pėstininkų paspirties. Pirmiausia jiems patiems reikia apsaugos.

Jiems reikalinga pėstininkų ir artilerijos parama slopinti priešo ugnies priemonėmis: kulkosvaidžiams, šautuvams, patrankoms ir specialioms prieštankiniams pabūklams.“

Šiame paragrafe turime pilną tankų taktikos apibūdinimą.

Gerai žinodami tankų savumus bei jų taktiką, mes lengvai galėsime su jais kovoti.

Poligono pratimuose pastebėta, kad dalis mūsų karių netikėtai pasirodžius tankams, išsiblaško, nesusi-kaupia ir užmiršta, kaip buvo mokytis sutikti prieš tankus ir kaip su jais kovoti.

Kovos lauke ir vieno šaulio nervavimasis ir išsiblaškyimas sukelia tarpe karių nepasitikėjimą savimi ir paniką.

S. Ammasov'as suformulavo 13 paragrafų taisykles kovai su tankais. Su jomis pravartu būtų ir mums susipažinti.

1. Jeigu tau įsakyta sekti tankus, būk akylus. Atsimink, kad nuo tavo budrumo pareina, ar tavo draugai spės pasiruošti sutikti tankus ir griebtis priemonių jiems sunaikinti.

2. Sek iš geros uždangos, gerai užmaskuotos vietos. Sekdamas daugiau pasitikėk akimis, negu klausa, nes puolančių tankų triukšmą priešas kartais tyčia maskuoja lėktuvų ūžesiu arba artilerijos šaudymu.

3. Tankai gali judėti ne tik keliu, bet ir laukais; atsimink, kad ten, kur be ypatingų sunkumų pereina pėstininkai, pereina ir tankai (bala, smulkus miškas ir t. t.).

4. Jeigu pamatei tankus, nesiblaškyk, nebėginėk iš vietos į vietą, nejudėk tankams matant, nepamesk ūpo ir nemanyk, kad tankas slenka būtinai ant tavęs, kaip tau iš tolo atrodo. Bėgimas neišgelbės, bet tik pakenks tau ir tavo draugams.

5. Pasirodžius tankams, nieku būdu neapleisk savo vietos. Iš pradžių apsižiūrėk, nuspręsk, kuria kryptimi jie puola, tuojau praneš apie tai vadui ir lauk jo įsakymo. Gavęs įsakymą, jį vykdyk greitai, tiksliai ir ramiai.

6. Jeigu vado nėra, veik savo iniciatyva ir pirmiausia susirask uždangą, už kurios pasislėpk. Prisimink, kad jeigu tu gerai uždengtas ir užmaskuotas, tai ir arti tankų gali likti nepastebimas — sekimas iš tanko blogas.

7. Atsimink, kad klampi pelkė, tankus miškas arba iškirstas miškas su storais nesupuvusiais kelmiais, skardžiai su stačiais krantais, upeliai iki 2 m gilumo, nepraleis tanko; atskiri medžiai storesni kaip $\frac{1}{2}$ m, privers tanką juos apeiti; rinkdamasis uždangą arba sekyklą, naudokis šiomis kliūtimis.

8. Sek ne tik tanką, bet ir tuos, kurie slenka užpakaly jo. Jeigu užpakaly tankų eina pėstininkai, tai

taiklūs šauliai ir lengv. kulk. kulkosvaidininkai turi šaudyti į tankus SmK kulkomis, kiti — į pėstininkus. Jeigu pėstininkai įveikti, vargiai tankai turės pasisekimo — jie pateks į nelaisvę, arba bus sušaudyti artilerijos.

9. Jeigu susitikimas su tanku neišvengiamas, šaudyk iš šautuvo į sekimo angas arba į langus, pro kuriuos iškišti pabūklai arba kulkosvaidžiai.

10. Jeigu pas tave yra granatų, mesk jas surišęs į ryšulius po 5—7 po vikšrais ir po tanko pilvu: atskiriamis granatomis tankas neveikiamas.

11. Jeigu susitiksi tanką gyvenamoje vietoje, stenkis prieiti prie jo kuo arčiausia. Priejęs mesk po juo granatų ryšulį. Jeigu granatų nėra, užversk jam kėlią arba išėjimą iš tos vietos rąstais arba kitais daiktais, kurių tankai nenu gali. Jeigu tankas sustos ir komanda išlips kliūtis pašalinti, šaudyk į juos iš šautuvo.

12. Netikėtai susitikęs su tankais žygyje, stenkis pasislėpti už medžių, už akmenų, griovy ar krūmuose ir šaudyk iš jų. Stenkis pataikyti į sekimo angas arba mesk granatų ryšulį po tankų vikšrais.

13. Jeigu tankais užklups tave apkase ir tu neturėsi laiko pasislėpti, tai, kai tik tankas pradės lipti per apkasą, mesk po jo pilvu granatų ryšulį ir šaudyk į visas angas, kurios tau yra matomos. Jeigu čia būtų geležgalys arba laužtuvas, uždėk jį tarp vikšro ir kryptinio rato; vikšras bus sužalotas, ir tankas sustos. Veik drąsiai ir atsimink, kad jeigu esi greta tanko, tai jis į tave iš karto negali veikti, — tu nekliudomame plote.

J. ltn. Pečiūra

Ryšių karvelis

„Skrisk, karveli mėlynasis,
Neški štabui žinią;
Tavyj viltį mylimasis,
Turim paskutinę:

Telefonas sudaužytas,
Radio neveikia...
Būtų priešas sulaukytas —
Šovinių tik reikia“...

Lekia ryšių karvelėlis
Per kulipkų lytų,
Skuba, virpina sparneliais —
Nieks jo nepavytų.

Kas tai trenkė, sužaubavo
Kryptyje kelelio:
Jis nejaučia kojų savo,
Kruvino snapelio...

Arti buvo jo vaikeliai —
Vos tik vienas šuolis,
Bet jau glaudžiasi sparneliai —
Krinta jis varguolis...

O budėjęs karvelyne
Rado jį ties langu,
Greitai davė štabui žinią,
Tas mums turtą brangų.

Tėvo laiškas išgelbėjo

(Vaizdelis)

Nepatenkintu veidu Matulis išslinko iš husarų arklidžių. Piktai nusispjovė ir jo lūpas suvirpino žodžiai:

— Velnias čia, nė gyvenimas...

Jo draugai, jauni husarai, liksmai šekučiuodami, traukė link kazematų. Nė vienas jų nė nepasigedo susiraukėlio Matulio, nes nė vienas su juo draugauti nenorėjo. Net jo apylinkės draugas — Vincas Ilginys — ir tas nuo vakar dienos neužkalbino Matulio. Nenorėjo. Vakar, matydamas, kad jo kaimynas kažkuo nepatekintas, paklausė:

— Kas tau yra, Algi?

— Svarbu tau!.. — atrėžė Matulis.

Ir Ilginys nususuko. Pasižadėjo be reikalo nekalbinti Algio, nors kaime jie buvo geriausi draugai. Į vakaruškas kartu eidavo. Išsikalbėdavo. Ir į kariuomenę abu vyko kartu. Ilginys dainavo linksmai, Matulis dar linksčiau. Abu buvo patenkinti!

— Kas tam Algiui pasidarė?... — galvojo Ilginys dabar žiūrėdamas į paniurusį Algį ir nieko nesuprato.

— Pragaras... — vis raukėsi Matulis slinkdamas iš paskos. — Tikras pragaras... Tai kvailio būta... Taip norėjau patekti į kariuomenę ir dar į raitelius... Na ir še tau Jurgi ragaišis!.. Pašnairavo skersom į linksmus draugus.

— Šunes, tikri šunes... Aš taip negalėsiu, kaip jie... — mąstė jis.

Visi atsidūrė kareivinėse.

Rašo laišką namiškiams

Dmt. — Čibo foto

Čia buvo vakarienė ir vakarinis patikrinimas. Po patikrinimo vachmistras iššaukė Matulį. —

Buvo Matuliui iš namų atsiųsta 15 litų.

„Dėl papirosų“... — rašė tėvas.

— „Čia tai gerai“... — nudžiugo Matulis ir lyg šmėkla, sugodamasis kiekvienų akių — išslinko iš kareivinių.

— Kas bus, tas — o pralaksiu šituos litus ir tiek... visvien blogai...

Ir iš tiesų — kariuomenėje Matuliui nebuvo gerai. — Pripratęs namuose laisvai, kur nori bastytis, kiek nori miegoti, ką dūšia geidžia valgyti, neperdaug dirbti (tėvas samdė berną) — čia, kariuomenėje, jam negalėjo būti per daug gera, nes čia ir miegas sutvarkytas valandom ir darbo užtenka ir nesibastysi, kur reikia ir kur nereikia... Taigi Matuliui toks gyvenimas atrodė „šuniškas“, ir jis sugalvojo „durnių voliuti“ — šiaip taip trinti dienas, prasimuliuoti...

Apsigavo.

Už saivališką pasišalinimą iš kareivinių tapo nubaustas — pateko į daboklę.

Ir čia Matuliui visai užrugo tulžis.

Tokia negarbė!..

— Juoksis cholėros visi, o tas šunsnukis Ilginys parašys į kaimą, girdit, Matulis jau gavo... Sužinos visi... Ir Valė net gal... juoksis... Ech, velniava... — spjaudės Matulis — Tikra velniava! Et, ne aš būsiu... Vistiek blogai... Mausiu kur akys matys, kur kojės ves... Rasiu pasaulį vietos!..

Spjaudėsi Matulis ir besispjaudydamas sumanė: kai tik išeis iš daboklės, parašys tėvams graudų laišką — gal daugiau pinigų atsiųs... — Ir kad kaip — yra pasaulį Lenkija...

Algio tėvas, Antanas Matulis susipratęs lietuvis, Nepriklausomybės kovų savanoris, kautynėse ties Širvintais lenkų sužeistas ir turįs Vyčio Kryžių, labai džiaugėsi savo Algiu ir ypač jo džiaugsmas padidėjo, kai Algis tapo kariu. — Jau pasenusio Matulio svajonės išsipildė — jo sūnus — karys!

Matulienė, pirmiau kaip galėdama, lepinusi sūnų, dabar irgi niekaip negalėjo jo užmiršti; net nesapnuodama matydavo: joja Algis ant balto žirgo...

Pardavė Utenoje sūrių, sviesto. Surinko keliolika litų.

— Tai jau pasiųskim, tėvai, Algiui dėl papirosų...

Tėvas pamaigė, pamaigė pečius — ir sutiko.

Paskutiniu laiku iš Algio Matuliai laukė laiško. Ir sulaukė. Drebančiom rankom Matulis perplėšė voką ir pradėjo skaityti. —

Sūnus rašė:

„Brangūs tėveliai!

Ačiū už prisiųstus 15 litų, kurie man labai praverdėjo. Tikrai aš kvailas buvau, kad taip troškau patekti į kariuomenę ir dar į raitelius... Dabar tik sužinojau, kokius pyragus kareiviai valgo... Išsiutusiai sunku prie tų arklių. O arklių piktumėlis! Antai, trečiadienį valėme arklius ir nė nepamatėme, kaip vienas piktas arklys užspyrė vieną kareivį! Prieš savaitę laiko vienam mano draugui arklys išsuko ranką. Mano arklys irgi labai piktas, — kiekvienu kartu gali nusiušti į aną pasaulį. Viršininkai taipgi nelabai paiso

kareivių, ypač jaunų. Vargiai ar iškęsiu... Jei toliau bus taip bloga — bėgsiu kurian pragaran, kad tų prakeiktų kareivinių ir akys nematytu!..

Kad prisiųsite keletą litų — bus labai ačiū, nes maistas čia labai blogas — aš negaliu nė valgyti.

Gelbėkite, kuo galėdami, brangūs tėveliai!

Jūsų sūnus — Algis“.

Matulienė, jau nebaigus laišką skaityti, pradėjo balsu raudoti. Matulis laikėsi šaltai. Pabraukė ranka ūsus ir pradėjo raminti žmoną:

— Nutilk, žmonel, nutilk... — ką Algis čia rašo, aš spėju, kad taip nėra!..

Matulienė vis kukčiojo:

— Ajau nėra... Algiukas, Dievuliau mano, ne melagis... Jau yra taip ir ką!.. Tai papuolė vaikelis... Dievuliau mano...

Matulis šiek tiek nuraminęs žmoną, užsidėjo šventadieninę kepurę ir patraukė pas Ilginį — į Žuvinių vienkiemį. — Jam knietė sužinoti ką gi rašo Ilginio Vincas — kartu juk tarnauja su Algiu. Jei Algiui toks vargas, tai toks pat vargas turi būti ir Ilginio Vincui.

Pas Ilginį Matulis buvo visai neilgai, nes Ilginio nerado namie. Iš Ilgienes sužinojo, kad jų Vincukas kiek laiškų prisiuntęs, tiek kartų linksmiausiai abu Ilginius nuteikęs, nes jis vis rašas, kad kariuomenėje be galo smagu, visko užtenka, viršininkai geri, ypač geri su jaunais kareiviais.

Ir dabar Matuliui liko viskas aišku. Kaip dieną. Parėjęs į namus ir papasakojęs žmonai apie Ilginių Vinco laiškus, atsisėdo už stalėn, išitraukė iš užu šv. Onos paveikslė lakštą popieriaus, pasiėmė rašalo, plunksną ir tyliai pradėjo rašyti.

Matulis rašė ašarodamas.

Tai buvo laiškas Algiui.

Tą dieną Algis buvo ypatingai surūgęs ir piktas. Gavo bent kelias pastabas iš vachmistro, kas jį dar labiau įerzino. Be to, tą dieną turėjo „be eilės“. Tai buvo blogai. Tai buvo Matuliui pragaras. Ir jis, šluodamas virtuvę, keikėsi ir mintyse kūrė iš pykčio kilusius planus:

— Palauksiu dar dieną kitą... Gal pinigų tėvai prisiūs?... O tada — sudiev šita katorga!.. Nesu toks durnas, kad lyg koks valkata veltui valyčiau nežinia kieno arklius... — siuto Algis.

Buvo laisva valandėlė.

Jauni gusarai linksmi juokavo, skaitė statutus, kiti vartė laikraščius, dar kiti — laiškus rašė.

Algį pasišaukė vachmistras ir įteikė laišką.

Laiško rašyseną pažino. Tėvo.

Pradėjo skaityti.

„Mielas mano sūnau,

Ašaros man krinta iš akių rašant šį laišką, ne dėl to, kad tu man rašei, būk pragariškus vargus vargsti, bet dėl to, kad tu blogais keliais nuėjai. Nereikėjo, sūneli, man meluoti, man vargusiam kelis metus įvairiuose frontuose. — Aš gerai žinau — Lietuvos kariuomenėje visai nėra taip, kaip kad tu aprašei. Juk esi kaip ir aš, ir kaip tavo draugai — tikras lietuvis! Ir kaip tau negėda taip juodai galvoti apie savo kariuomenę?... Tai labai negražu vaikeli — tik pagalvok! Juk tu savanorio sūnus ir šaunus vyras! Juk tu ne kokią bobelka... Taigi, sūnau, būk

vyras! Tik geras naujienas iš tavęs gaudamas aš būsiu ramus, nes žinosiu, kad mano sūnus šio to vertas!

Tuo tarpu siunčiame, aš ir motina tau tėviškus linkėjimus!

Sudiev! Tavo tėvas“.

Algis nukaito. Perskaitė ir nukaito. Laiško žodžiai jį paveikė. Valandėlę jis sustingo ir susimąstė apie žodžius savo tėvo, kurs laisvu noru buvo kariu, dalyvavo kare ir nekeikė kariuomenės. Priešingai, su džiaugsmingu veidu ir šendie prisimena tas dienas...

Susimąstė apie save...

— Aš... — užlūžo jo lūpose žodis. Ir jis tyliai priėjo prie laikraštį skaitančio Ilginio, nutvėrė jį už rankovės ir tarė:

— Eikš čia!

Ilginy pasėkė jį. Abu susėdo uošaliai prie krosnies ir Algis pradėjo Ilginį atsiprašinėti.

Iš pradžių Ilginys nieko nesuprato. Paskiau atsiminė...

— Tai kas tau, Algi buvo?... — paklausė.

— Štai kas, — padavė tėvo laišką.

— Taip, — tarė Ilginys perskaitęs laišką, — jei nori būti laimingas — turi tėvo klausyti!

— Kaip tėvas liepia, taip ir gyvensiu! — griausmingai pasakė Algis.

— Taip, — palingavo galva Ilginys — tavo tėvo žodžiai teisingi ir šventi!..

Po kelių dienų Matulius pasiekė Algio laiškas, kuriame jis atsiprašė tėvus už negražų pasielgimą ir prašė dovanoti. Tame pat laiške jis nuoširdžiai dėkojo tėvui už tikrai tėvišką subarimą, pamokymą.

— Kad ne tavo, tėveli, laiškas — rašė jis — aš būčiau pražuvęs... Dabar aš jaučiuosi laimingas ir toliau gyvensiu taip, kaip tu, tėvel, liepi!“

Matuliai be galo nudžiugo gavę tokį sūnaus laišką. Ypač juos pradžiugino prie laiško rasta fotografija: stovi Algis dailiose husaro rūbuose ir žirgą šaunų už pavadžių laiko...

O čia, kariuomenėje —

Algis linksmas, smagus, draugų gerbiamas, viršininkų gyriamas, nes jis, kaip tėvas liepė, — paliko savo pareigas suprantančiu vyru!

Jonas Šiožinys

Ulonai apžiūri miškų mokyklos mokomąjį medelyną

Mūsų miškai ir jų reikšmė*)

Malonu ir džiugu sveikinti visą Ulonų pulką, atvykusį Miškų Mokyklon. Tamstos atvykote susipažinti su mokyklos darbais, kabinetais ir išgirsti iš miškininkų šį tą apie mišką. Aš ir mano kolegos pasistengsime nors suglaustai patiekti Jums šiokių tokių žinių. Tą atliekame maloniai, nes mus, miškininkus, džiugina jūsų susidomėjimas mokykla ir miškais; be to, tegu tos kelios darbo valandos su jumis bus padėka už prielankumą mokyklai ir už užleistas jai nuo 1927 metų patalpas.

Supažindinęs su Miškų Mokykla, jos programa ir tvarka doc. Rukuiža toliau kalbėjo apie patį mišką.

Miško plotas Lietuvoje siekia 920.000 hektarų. Privatinių miškų yra apie 50.000 hektarų, be to, dar yra ūkininkų pievų ir ganyklų, apaugusių mišku; tad iš viso Lietuvoj yra apie vieną milijoną ha miškų ir kiekvienam gyventojui tenka jo maždaug po 0,45 ha. Pagal miško plotą vienam gyventojui Lietuva stovi 8-je vietoje. Daugiausia miško vienam gyventojui tenka Suomijoje 4,9 ha, Švedijoje 3,81 ha, Norvegijoje 2,38 ha, Rusijoje 1,34 ha, Latvijoje 1,00 ha, Estijoje 0,85 ha, Bulgarijoje 0,70 ha ir Lietuvoje 0,45 ha, toliau seka kraštai kur vienam gyventojui tenka mažiau miško, negu Lietuvoje. Jei mes miškų plotą turime nedidelį, tai visgi kiekvienam gyventojui tenka jo nemažai ir žymiai daugiau, negu kituose Europos kraštuose, ir tik Skandinavija, Rusija ir Balkanai turi daugiau miško vienam gyventojui negu Lietuva. Mūsų miškai duoda mums statybinę medžiagą ir kurą. Iš eksporto gaunama žymi suma pinigų: anksčiau per metus buvo gaunama iki 100.000.000 litų, o dabar 1934 m. gauta 36 milijonai litų.

Lietuvoje kasmet kertama apie 1.700.000 kiemetrių. Tokiam miško kiekiui iškirsti, išvežti ir apdirbti reikalinga daug darbininkų. Prie miško gamybos gauna uždarbį ūkininkai ir daug darbininkų. 1934 m. Miškų Departamentas pardavė miško už 18 milijonų litų, o išvežta už 36 milijonus, tas rodo, kad už 18 milijonų litų buvo išvežta mūsų darbininkų darbo, tokiu būdu 18 mil. litų mūsų kraštas praturtėjo, išveždamas pagamintą ir apdirbtą miško medžiagą. Pašalinį uždarbį žmonėms miškuose sudaro grybavimas, uogavimas, žolės rinkimas. Be šitų realių gėrybių, kurias

*) Doc. Rukuižos kalba, pasakyta ulonams, lankant miškų mokyklą Alytuje 1935. VI. 6.

Ulonai klausosi paskaitų pas miškininkus

galima įvertinti pinigais, miškas teikia daug tokių gėrybių, kurių pinigais įvertinti neįmanoma.

Miškai turi reikšmės vietas klimatui ir dirvai. Miškuose sniegas pavasarį netaip greit tirpsta, kaip laukuose ir todėl daug vandens įsigeria į dirvą ir mažiau nuteka į upelius ir upes. Iš kitos pusės, miškai labai daug vandens iš dirvos garina ir drėgnina orą. Įrodyta, kad per vasarą miškas iš dirvos išgarina apie 400 milimetrų arba 40 centimetrų vandens sluoksnį. Lėtas sniego tirpimas miškuose pavasarį palaiko šaltinius, iš kurių prasideda upės. Prancūzai sako, kad „upės gimsta miškuose“. Išskirtus miškus, sniegas pavasarį staiga ištirpsta, upėse vanduo ūmai pakyla ir susidaro potvyniai, kurių anksčiau, pakol nebuvo iškirsti miškai, nebūdavo.

Temperatūra miškuose kitokia, negu laukuose. Temperatūros svyravimai miškuose žymiai mažesni. Vasaros metu naktį miške visuomet šilčiau, negu laukuose, o dieną atbulai. Pavasarį ir rudenį šalnos miškuose būna rečiau ir netokios skaudžios, kaip laukuose. Miško dirvos temperatūra žiemą šiltesnė, o vasarą šaltesnė negu laukų. Žiemą miško dirva mažiau iššala. Oras miške yra drėgnesnis, nes medžiai garina labai daug vandens.

Miško dirvos drėgnumas yra kitoks, negu lauko dirvos. Viršutinis dirvos sluoksnis miške yra drėgnesnis, o gilesnis sluoksnis sausesnis, negu lauke. Taip yra todėl, kad medžių šaknys iš gilesnių dirvos sluoksnių traukia labai daug vandens. Kadangi vėjas ir saulės spinduliai nepasiekia žemės paviršiaus miškuose, tai iš viršutinio miško dirvos sluoksnio mažiau garuoja, ir jis žymiai drėgnesnis negu lauke. Iširta, kad miškuose iškrenta nuo 2—19% daugiau kritulių, negu laukuose. Tokiu būdu, sumažėjus miškams, gali tose vietose sumažėti ir kritulių kiekis.

Miškas smarkiai mažina vėjo jėgą ir greitį. Tankiame miške 100—150 metrų nuo pakraščio vėjo jau nejaučiama. Bendrai miško gilumoje ir vėjuotą dieną vėjo nėra, nes jis miškan prasisikverbt negali ir šliaužia medžių viršūnėmis.

Miško sveikatingumas yra neabejotinas. Miško oras turi daug balzaminių ir eterinių dalių, žymiai daugiau, negu deguonies ir todėl stiprina ligonius, o sveikus padaro daug linksmesnius, gyvesnius ir pailgina jų amžių. Miško oras yra bemaž visai švarus, neturi dulkių ir daug mažiau kenksmingų bakterijų. Savo sveikatingumu miško oras artinasi jūros ir kalnų orui. Žmogus be oro negali gyventi kelių minučių, be vandens kelių dienų, tai ir be miško nepragyvens kelių metų. Išnaikinus visus miškus pasikeis oro sudėtis, klimatas, krašto augmenija ir gyvūnija, ir derlingas kraštas gali virsti tyrais.

Nemažos reikšmės turi miškas ir karo strategijoje. Strateginiams tikslams gali būti išnaudotas kiekvienas miškelis. Ypač miškas daug gali padėti saviesiems ir sudaryti daug sunkumų priešui. Miškuose gali pasislėpti nuo priešo tankai, artilerija, kavalerija, ir kitos dalys. Priešui nematant, miškuose galima pergrupuoti kariuomenę. Pasinaudojus mišku ir pritaikius seną lietuvišką strategiją galima pulti priešą tada, kada jis jokio pavojaus nelaukia. Ežerai miškuose gali būti panaudoti kaip puikūs aerodromai hydroplanams, o tokių ežerų pas mus visur yra. Nuodingos dujos,

apie kurias dabar tiek daug rašoma ir kalbama, miške žmogui didelio pavojaus sudaryti negalės, nes vėjas į miško gilumą neprasisverbina ir tokiu būdu negalės tenai užnešti dujų. Taigi, miškai yra slėptuvės nuo priešų lėktuvų, dujų ir kt., tai mūsų apsisaugojimo ir apsigynimo punktai.

Keliai per miškus lengvai gali būti užbarikaduoti nukirstais ir suraizgytais medžiais, tas apsunkins priešui puolimą ir judėjimą motorizuotai kariuomenei. Afs. major. J. Meilys štai ką sako: „Esant pakelėse medžiams, nesunku juos pritaikyti užtvėrimui, tam nereikia jokių ypatingų specialistų, o tik sveiko sumanumo. Ypatingos reikšmės įgyja užvertimai, kur juos apeiti nelengva, o pašalinti dar sunkiau arba, jei užvertimas dar apšaudomas. Taip, pavyzdžiui, parvertus skersai ar įžambiai medžius ir suraizgytus juos vielmomis, bus puiki kliūtis prieš kautynių mašinoms. Jei dar juose paslėpti minas, kurias galima pritaikyti taip, kad jos sprogska kai mašina prieina, ar tada, kai pajudina kas nors medį, tai galima įsivaizduoti, kad priešas, pamatęs ir neminuotą užvertimą, jo bijos ir lenksis iš tolo. Visokių galimų nę neišvardysi, tik viena svarbu, kad tie medžiai, kur reikia, būtų. Gyvas reikalas mus verčia rūpintis, kad į mūsų kraštą įsibrovęs priešininkas kiekviename žingsnyje galėtų sau sprandą nususukti“.

Estetiniu atžvilgiu atskiri medžiai ir miškai kraštui teikia daug gyvumo ir grožio. Kaip nemalonu ir nejauku keliauti per tyrus, kaip nuobodu ir vienoda važiuoti per stepes ir, kaip linksma ir malonu važiuoti per miškus, miškelius. Kaip ramina nervus ir glosto mūsų akį kalneliai apaugę miškais, tarp žaliuojančių medžių sodybės. Sunku įsivaizduoti, kaip liūdnai atrodo kraštas be medžių ir miškų tam, kas tokio krašto nėra matęs.

Tikrą grožį sukuria pati gamta ir kuo mažiau jį paliečia ir pakeičia žmogus, tuo jis esti gražesnis ir vertingesnis.

Miškų apsaugos reikalai*

Miškas išauga geras ir išsilaiko, kai nėra naikinamas. Dar senoliai atmena mūsų kraštą miškingesnę, o dabar miškų beturime tik 18%. Vadinasi, miškai nyksta.

Miško naikintojų yra daug: pats žmogus, klimato bei dirvos negerumai, augalija, gyvulija.

Iškirstoje vietoje sodinamas naujas miškas

Pušis gražuolė

Ypač daug žalos miškui padaro žmogus; — padegdamas, savavališkai kirsdamas (vogdamas), sužeisdamas, gyvulius ganydamas ir kt.

Mūsų miško perdaug dega. Miškų gaisrų yra kasmet. Galima sakyti miškas tik tris mėnesius (gruodį, sausį, vasarį) pačios gamtos tėra apsaugotas nuo gaisrų. Šiais metais, pav., jau kovo mėn. išdegė 71,7 ha miško (23 gaisrai). 1934 m. buvo 463 miškų gaisrai, išdegė 1.671,82 ha miško ir nuostolių būta 381.087 lt.

Gaisrų priežastim esame mes patys ar tai iš piktos valios ar dėl neatsargumo padegdami mišką. Dažniausiai neatsargūs žmonės padega mišką rūkydami — degtuką ar nuorūką metę žemėn, arba ugnį kūrendami.

Iš paminėtų gaisrų priežasčių seka, kad svarbiausia kovos priemonė — atsargumas ugnį vartojant miške. Kariuomenė kovoje su miškų gaisrais labai daug padeda miškų administracijai, tai atvykdama kviečiama padėti, tai pati savo iniciatyva organizuo-

*) Miškų mokyklos mok. Raukčio kalba, pasakyta ulonams.

Sužeisti medžiai auga kreivai, blogos rūšies

dama gesinimą. Juo greičiau sulaikysime ugnį, juo valstybei nuostoliai bus mažesni.

Miško pavagiama taip pat nemažai, pav., 1919—1929 m. už 4.000.000 litų. O juk šią medžiagą neiškerta didesniais plotais, bet paslapčiom po vieną kitą medelį pagrobia, vadinasi, čia dalyvauja didelis žmonių skaičius. Atseit, mūsų žmonės šiuo atžvilgiu yra linkę dar nusikalsti miške.

Labai didelės reikšmės yra miško medžių sužeidimas. Sužeistas medis genda — puva. Medžiui liemenį bei šaknis sužeidžiam miške bevažinėdami ne keliais, bejodinėdami, bevaikščiodami, žievę nulupdami, užtašydami, prikaldami kokį parašą, o kartais visiškai bereikalingai sudaužydami, raižydami.

Žmogus taip pat apnaikina daug jauno miško jame ganydamas gyvulius; bet mūsų miškų laimei ganiava miškuose jau panaikinta.

Ar maža miško vėjai išverčia, šalčiai bei kaitros išgadina: miško želdomas plotas krūmynais dirvonais virsta.

Grybų, bakterijų sukeltos augalų ligos taip pat nemažai pakerta miško. Būdami miške, kaip ryškiausius atsitikimus, dažniau matom medžius su kempinėmis. Tokie visi medžiai daugiausia netik yra bevertės pūvančios medienos, bet ir kitiems pragaištingi, nes plėčia ligą, apkrėsdami sveikus medžius. O kiek yra sergančių medžių, kurių organizmas mums nepastebimai įra.

Pagaliau nęglaima nepaminti vabzdžių. Jų tarpe nemaža esama miško priešų, kurie kaip smulkūs gyviai, begaliniais kiekiais besiveisia, naikina mišką. Mūsų miškuose didesnių vabzdžių antplūdžių yra buvę 1856-7 m., kada verpikas vienuolis sunaikino 128.000 ha., 1922-24 m. pelėdgalvis pušinis tik trijų urėdijų plote apnaikino 1.118 ha miško, o kur neapskaičiuojami nuostoliai daromi kitų vabzdžių (kinivarpu, grambuolių ir kt.

Kovoti su miško augalų ligomis bei vabzdžiais daugiausiai, tenka, žinoma, pačiai miškų administracijai, bet ir šiaip pašaliečiai dažnai šiam darbui tiesioginiai ar netiesioginiai prisideda (miško medžiagą laikų išveždami iš miško bei jos žievę nulupdami, sužeidimų saugodami ir k.).

Sudėjus visų kenkėjų veiksmus kartu, vaizdžiai matom, kad miškas turi daugybę priešų, kurie kraštui padaro milijoninių nuostolių.

Tad mūsų visų pareiga yra kuo tik ir kaip galint daugiau saugoti miškus, sulaikyti jų naikinimą ir tuo sutaupyti kraštui turtus. Šalia miško nepamirškime taip pat saugoti sodybų bei pakelių medžių!

Atsargos jaun. leit. (buv. aspirantų) žiniai

Ministerių Kabinetas priėmė įstatymą, pagal kurį šiais metais prie P. L. P. Karo Mokyklos yra steigiami atsargos jaun. leit. 10 mėnesių kursai.

Sėkmingai juos baigę, bendra kadro karininkams tvarka, bus išleisti kadro karininkais.

Kursai sudarys atskirą Karo Mokyklos laidą. Priimami ne vyresni kaip 28 m. amžiaus. Atsargos jaun. leitenantai būdami kursuose, aprūpinimo ir drausmės atžvilgiais, prilyginami kariūnams.

Norintieji į šiuos kursus stoti, prašymus rašo J. E. P. Respublikos Prezidento vardu ir įteikia savo apskr. Komendantams iki liepos mėn. 23 d. ir ten pat užpildo žinių lapelį.

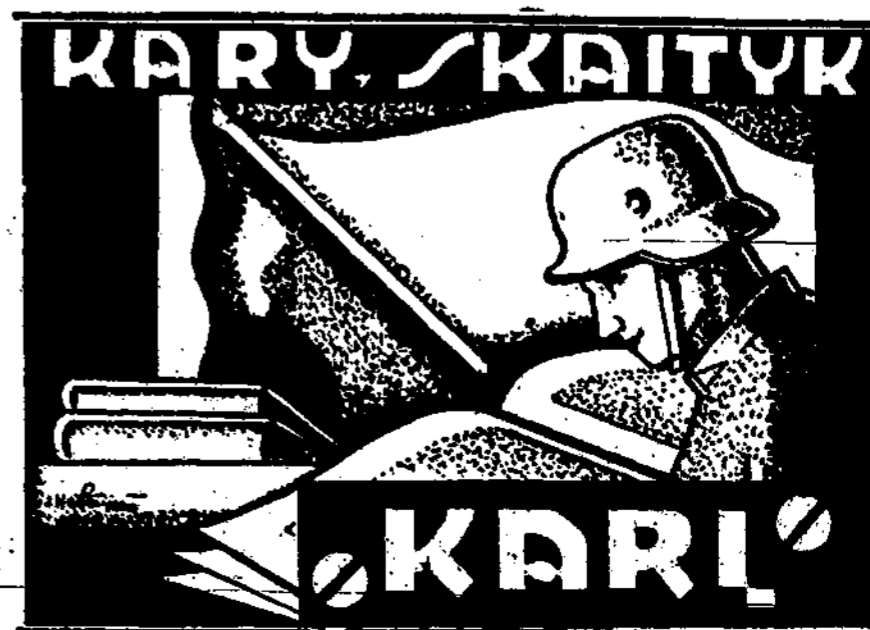
Apskr. Komendantai išreikalauja ištikimybės liudijimus ir visus dokumentus prisiunčia iki š. m. liepos mėn. 28 d. Karo Mokyklos Viršininkui.

Kandidatų sveikatos tikrinimas ir konkursiniai egzaminai iš lietuvių kalbos (gimnazijos kurso ribose) prasidės Karo Mokykloje š. m. rugpiūčio mėn. 1 d. 9 val.

Kandidatai į Mokyklą vyksta savo lėšomis.

Maistu, kol bus primti (apie savaitę laiko), turės patys apsirūpinti.

Mokslo pradžia rugpiūčio mėn. 5 d.

Privatūs karvelynai

1930 V. D. metais Vyr. Žinių 329 nr. buvo paskelbtas „Karo ryšių karvelių įstatymas“, kurio pagrindinės mintys yra šios:

1. Krašto Apsaugos Ministeris nustato, kokios veislės karveliai laikomi karo ryšių karveliais;
2. Laikyti gali tik Lietuvos piliečiai, turį nustatytą leidimą;
3. Be leidimo vežti į užsienį ir iš ten — draudžiama;
4. Kiekvienas karvelynas turi Vyriausiojo Štabo nustatytą ženklą;
5. Treniruoti tik Lietuvos teritorijoje;
6. Sugautą karvelį grąžinti K.A.M. organams, ar per policiją;
7. K. A. Ministeris gali skirti premijas už išdresavimą, veislės pagerinimą, ar gerą karvelyno tvarkymą;
8. Už šio įstatymo, ar jo vykdomųjų taisyklių nesilaikymą baudžiami iki 500 litų pinigine bauda...

Iš įstatymo matyti, kad jis ne tik nedraudžia, bet net paškatina privačius asmenis ryšių karvelius laikyti; kartu, betgi, uždeda jiems tam tikras pareigas ir reikalauja atlikti tam tikrus formalumus.

Kad šis įstatymas nėra pilnai vykdomas, galima spręsti iš šių faktų:

- a) miestuose, miesteliuose ir kaimuose matyti daug skraidančių paštinio tipo nežieduotų karvelių;
- b) nežieduoti paštinio tipo karveliai viešai parduvinėjami;
- c) keleto dešimčių karvelių laikytojai sakosi nieko nesą girdėję apie karvelyno registracijos būtinumą.

Pastebėta, kad ypač daug priviso privačių karvelynų praplėtus K.A.M. karvelynų tinklą. Nuo to pat laiko negrižtančių mokomųjų karvelių procentas žymiai pakilo. Iš to nenoromis tenka daryti išvadą, kad piliečiai sugautus karo ryšių karvelius pasilieka sau. Grįžimas karvelių po kelių mėnesių, net visai be žiedų, tą spėjimą dar daugiau patvirtina.

Palaidą tvarka privačiuose karvelynuose padaro valstybei labai daug nuostolių. Juo mažiau bus pakeleje karvelynų, juo mažiau bus ryšių karveliui pagundų apsistoti. Mėgėjai nutūpti laukuose, ar ant svetimo stogo yra įvairiai bauginami, o nepataisomi — net šaudomi. To reikalauja karvelių dresiravimo drausmė. Karvelių dresuotojas juk negali kiekvieną karvelį sekti. Jei karvelių mėgėjas, matydamas ant savo stogo nutūpusį ryšių karvelį, užuot jį pabaidęs, maloniai pašauks ir palesins, tai iš tokio karvelio ateityje negalima daug ko gero tikėtis, ypač jei jis buvo dar jaunas. Tokius karvelių vilotojus ir išnaudotojus reikėtų pirma išamoningai (per spaudą, radio), o paskui pradėti persekioti. Jei nepasiseka ryšių karveliui ištrūkti iš tokių „svečių“, tai jis visuomet parsineša didel. bagažą parazitų. Karvelyne prasideda gydymas, kuriam irgi reikia išlaidų. O karvelis su parazitais jokiam ryšiui netinka.

Apytikriai apskaičiavau, kad išėjęs 3 metų dresavimo kursą, ryšių karvelis yra kaštavęs valstybei apie 400 litų; kai kuriuose karvelynuose ši suma bus žymiai didesnė. Apskaičiuojant paimti šie duomens:

- 1) žuvusių per tuos 3 metus karvelių %,
- 2) karvelio ženklai, pranešimų kapsulė,
- 3) gydymas, dezinfekcija, karvelyno remontas,
- 4) karvelyno personalo užlaikymas,
- 5) degamoji-tėpamoji medžiaga motociklui,

6) motociklo amortizacija ir remontas,

7) kitos susisiekimo priemonės (geležinkeliai, autobusai, garlaiviai) ir palydovų dienpinigiai,

8) karvelių lesalas.

Dabartinėse sąlygose karvelius panaudoti špionazui yra puikiausia proga. Koks nors nekaltas „karvelių mėgėjas“ šiam tikslui gali panaudoti iš užsienio atsigabentus karvelius. Aišku, kad jis tokius kurjerius laikys uždarytus ir, žinoma, jų žiedai bus nuimti; o aplink karvelyną skraidys visai nekalti karveliai. Pasiiteisinimas visuomet bus, o sučiupti — sunku.

Tvarkant ryšių karvelių reikalą, neatidėliojant reikėtų atlikti šiuos darbus:

- 1) suregistruoti visų ryšių karvelių laikytojus ir jų turimų karvelių skaičių;
- 2) nežieduotus karvelius visus konfiskuoti, nes to reikalauja valstybės saugumas; karvelis su perpiautu, ar susegamu žiedu yra tolygus nežieduotam;
- 3) nustatyti, kas turi teisę ryšių karvelius laikyti;
- 4) nustatyti privačių karvelynų karveliams kilmės ženklą, pav. „Gedimino stulpai — 61-34-35“ — karvelynas 61 nr. karvelis 34 nr., gimęs 1935 metais).

Aukščiau minėtame įstatyme yra pasakyta, kad visi karvelynai yra K.A.M. kontroliuojami. Bet tai dar nedraudžia karvelių (ryšių) mėgėjams susiburti į vieną sąjungą. Tokia sąjunga daug galėtų padėti valstybei karvelius dresuojant, jų veislę gerinant, kovojant su blogos valios žmonėmis (šnipais ir kitais kenkėjais).

Nekalbant jau apie pilietinę ištikimybę, kiekvienam privataus karvelyno savininkui turėtų būti pastatytos sąlygos šiais atžvilgiais: a) karvelių veislės, b) skaičiaus, c) patalpos, d) dresavimo. Kalbant apie karvelių veislę, tektų pašalinti visus abejotinos veislės ar rūšies karvelius. K.A.M. turėtų būti žinoma, kiek karvelių kiekvienas mėgėjas galėtų patiekti ištikus mobilizacijai. Karvelynų patalpos turėtų atitikti minimalius reikalavimus oro, švaros ir kt. atžvilgiais. Pagaliau, privačių karvelynų savininkams, reikėtų pastatyti sąlygas kai dėl dresavimo ir pagalbos K.A.M. karvelynams.

Suėmus visus karvelynus į K.A.M. rankas, reikėtų nustatyti kuogriežčiausią kontrolę. Tai atlikti galėtų karvelynų inspektorius, artimiausių karo karvelynų viršininkai, karo komendantai; kovoti su taisyklių ir įstatymo nesilaikymu būtų policijos dalykas. Taip tvarkant greit visi neigiamumai išnyktų. Geriau tebūna mažesnis skaičius karvelynų, bet gerų.

Privačių karvelynų savininkai pirmoj eilėj turėtų būti atsargos karininkai, ats. kareiviai ir šauliai. Sudarius tankų privačių karvelynų tinklą įkurtume naują, idomią ir labai naudingą sporto šaką. Pavyzdžiui, koks nors mėgėjas važiuodamas iš Marijampolės į Klaipėdą, paimtų savo karvelius; čia jis paliktų pas tokį pat mėgėją, kuris tinkamu laiku paleistų; grįždamas jis galėtų parsivežti paleidusiojo karvelius.

Ir K.A.M. karveliai, patekę į mėgėjo rankas, bus saugioj vietoj. Tokius karvelius jis savo laiku paleis (jei taip bus reikalinga), ar pristatys kur reikalinga. Dabaritniu metu kariškųjų karvelių dresavimas brangėja dar ir dėl to, kad nėra kas nuvežtuosius paleidžia; dėl to tenka siūsti palydovą. Sudarius mėgėjų tinklą, šis klausimas visai atpultų

Antrasis skyrininko krikštas

— Nemanykite, vyrai, kad viršininko pareigos lengvos. Jos daug sunkesnės, negu jūs galvojate. Viršininkas atsako prieš aukštesnį viršininką ne tik už save, bet ir už visus savo pavaldinius. Jis turi užtat save taip laikyti valdinių akyse, kad žiūrėdami į jį jie aiškiai matytų, koks turi būti tikras kareivis, tikras karys. Pirmiausia, jūs turite būti pavyzdys! Geras pavyzdys! Ne šūkavimais ir barimais patrauksite į save jūsų priežiūrai pavestus vyrus, o tiktai pavyzdžiu. Dar kartą pabrėžiu — geru pavyzdžiu! — energingai kalbėjo pulko vadas, mokomosios kuopos išleistuvėse, į aukišnėmis juostelėmis antpečiuose pažymėtus vyrus. O tie vyrai, spindinčiomis akimis, žiūrėjo į pulko vadą, rodos, visi kaip vienas pasiryžę visą amžių klausyti jo žodžių.

— Linkiu jums kuo geriausio pasisekimo, vyrai! — baigė pulko vadas.

— Ačiū, tamstai! — griausmingai riktelėjo, vienu ypu pašokę, vyrai.

Geležinės, tvarkingai eilėmis sustatytos lovos, paklotas išlygintais čiužiniais, dengtais įtemptomis kareivių antklodėmis, rodos, nuo senų senovės stovi ir stovi tose pačiose vietose. Tarp tų lovų vietomis įterptos spintos. Tai viskas, ką mato čia gyvenančių vyrų akys. Kai kas pamanytų, kad čia labai nuobodu. Netiesa. Dienos lekia daug greičiau tuose pilkuose, gerai išvėdintuose kazematuose, negu dūmų pilnose kavinėse.

Trys savaitės lyg viena naktis parbėgo nuo mokomosios kuopos išleistuvių. Aukso juostelėmis pažymėti vyrai išsiskirstė. Kiekvienas jų, kad ir to paties tikslo siekdamis, savotiškai elgiasi. Antai, grandinis Liutkus jau sėdi daboklėje ir, tiesa, nebe grandinis, o paprasčiausias eilinis. Mat, vyras, iš to džiaugsmo, kad baigė mokomąją, kitą dieną truputį perdaug bonkų pulko krautuvėje ištuštino. Gaila vyro. Sakoma, kad į namus apie save labai gerai buvo parašęs ir žadėjęs atostogų parvažiuoti... puskarininkio laipsniu. Dabar kažin ar benorės pasirodyti. Tiesa, tai labai retas atsitikimas — visai laidai tenka raudonuoti dėl tokio Liutkaus mokslų galo. Kitiems sekasi geriau. Sakoma, kad kai kuriose

Karvelius labiausiai mėgsta jaunimas. Jis augina visokius baltagalvius, juodagalvius, povinius, verstinius ir kitokius karvelius. Tiesa — labai gražu pažiūrėti, kada karvelis gražiai vartosi ore, ar išdidžiai pasipūtęs burkuoja. Bet daug kartų būtų gražiau, kada jūsų karvelis parlėktų iš Klaipėdos ar Panevėžio ir dar parneštų jums laišką; tokį malonumą gali suteikti tik ryšių karvelis. O be to malonumo būtų dar kitas — didesnis, kada jūsų karvelis karo metu savo atneštu pranešimu išgelbėtų daug žmonių gyvybių. O dabar, taikos metu, gerai išdresuotą veislinį karvelį gali iš jūsų K. A. M. nupirkti ir sumokėti gerus pinigus.

Karvelių mėgėjams reikėtų turėti savo spaudos organą. Jame turėtų būti dedami visi pranešimai karvelių dresavimo reikalui, rungtynių skelbimai ir t. t. Kadangi ryšių karvelių mėgėjas turi būti susigyvenęs su kariuomene, tai manau, kad daugiausiai šiam reikalui tiktų „Karys“. Jis tiktų juo labiau dėl to, kad jo skaitytojų tarpe yra daugybė karvelių mėgėjų-jaujimo.

Ryš. kpt. Mašiotas

kuopose jaunieji viršininkai, karininkams geriau patinka už senuosius, besirengiančius kariuomenę palikti, kadrinius. Bet kalbų supaisyti labai sunku. Pagaliau, visų likimą, pasisekimą tarnyboje, kurio linkėjo pulko vadas — tikrai neįmanoma papasakoti. Jų tiek daug buvo, o kai išsklido — surasti sunku tarpe tų geležinių lovų, kur gyvenimas virtė verda.

Į trečios kuopos pirmąjį būrį buvo paskirti trys grandiniai: Damašius, Motuzas ir Agrastas. Pirmieji du buvo geri draugai mokomoje kuopoje — vienoje spintoje pasidėdavo daiktus, šalia viens kito rikiuotėje stovėjo, o naktimis miegojo gretimose lovose. Agrastas buvo gerokai mažesnis. Gal dėl tų priežasčių Motuzas su Damašiu ir naujose pareigose būdami tarsis vengė Agrasto draugystės, o šis savo ruožtu dėjosi prie antro būrio kadro.

Grandiniai Motuzas ir Damašius, nors buvo draugai, bet daug kuo vienas nuo kito skyrėsi. Vienas iš jų visada kalbėdavo tai, ką galvodavo, ir elgdavosi taip, kaip galvodavo, o antrasis rūpinosi kuo geriausiu pasirodyti, nors buvo kitoks. Motuzas dar mokomoje kuopoje būdamas pasižymėjo geru statutų žinojimu ir ty lumu. Jis tik tada pabrėždavo savo žinias, kai neišvengiamai reikėdavo. Šiaip visada buvo tylus, nors linksumo netrūko. Damašius — atvirkščiai: už visą skyrių garsiausiai kazemate savo žinias pabrėždavo, nors kartais ir suklupdavo. Žodžiu sakant, jų draugystė išdygo dėl to, kad vienas kitam buvo reikalingi.

Motuzo norai buvo labai paprasti — visur ir visada taip atlikti savo pareigas, kad ne tik viršininkai negalėtų ko nors prikišti, bet kad ir jo paties sąžinė būtų rami. Todėl ne kartą būrio vado akis yra pastebėjusi, kaip susikaupia, kaip labai stengiasi Motuzas ne tik matomas, bet ir vienas — niekeno nekontroliuojamas.

Damašiaus tikslas buvo kitoks. Jam svarbiausia — pasirodyti geriausiu iš visų. Savaime aišku, kad tais atsitikimais, kada niekas nemato, neapsimoka stengtis. Todėl nenuostabu, kad besiklausydamas pulko vado žodžių išleistuvėse Damašius truputį lyg ir nesutiko su tais žodžiais. Tik pamanyk sau! Mat, jo supratimu kareiviai esą galima priversti būti gerais ir be pavyzdžio. Svarbiausias dalykas — teisę bausti. Ir Damašius, dar tebesėdėdamas klasėje, prieš egzaminus, tvirtai kalė sau į galvą mintį, savo valdinius taip kietai suimti, kad jie drebėtų nuo vieno jo žodžio. — Jei bijos, tai viskas bus gerai.

Trys savaitės prabėgo naujose pareigose ir kažin kur giliai giliai jau pradėjo rodytis jaunųjų viršininkų darbo vaisiai.

Trečioje kuopoje budėtojo švilpukas davė ženklą stoti rytiniam patikrinimui.

Jaunų kareivių pilnas koridorius. Rūpestingi ir rimti veidai, nors atsistojimo būdas, susijuosimas, raukšlių išlyginimas ir visa kita aiškiai rodo jau geroką jų praprusimą kariškame gyvenime.

Tarp daugelio balsų visų garsiausias — antro skyriaus skyrininko.

— Kur tu lendi, po perkūnais, ne į savo vietą! Ar aš tau nesakiau, kad savo vietos reikia laikytis! Žioplasi esi! Peckelis!

— Ot barasi, — sako pirmojo skyriaus j. k. Tarulis savo draugui. Tyliai, nedrąsiai.

— Anas labai pasiutęs, — taip pat tylomis pritaria kaimynas, greitai lygindamas paskutines raukšles.

— Skyrius lygiuok! — komanduoja gr. Motuzas, ir jo vyrai linksmi, spindinčiais veidais išsitempia.

— Ir tu dar ne savo vietoje! Ir tau reiks, gal kaip arkliui, vedžiotojo! — vis tebesikarščiuoja prie kito kazemato gr. Damašius.

Gr. Agrasto skyrius taip pat išrikiuotas.

Antrame ir trečiame būry viena po kitos nutyla komandos „ramiai“.

Šalia kuopos budėtojo staliuko stovi viršila.

— Antras būrys sutvarkytas, tamsta viršila! — praneša būrininkas.

— Trečias būrys sutvarkytas, tamsta viršila!

Tuo tarpu pirmojo būrio antrame skyriuje verda didžiausias darbas: gr. Damašius, rodos, pasirengęs kumštinti rėžti j. k. Nikontui už tai, kad stoviniuoja nerasdamas savo vietos. O tasai Nikontas dreba iš baimės ir tikrai atrodo, lyg pirmą kartą į rikiuotę patekęs.

— Greičiau! Greičiau, sakau tau! Baigt! Skyrius lygiuok!

— Kas ten pirmame būryje dedasi? — klausia viršila.

— Antras skyrius nesutvarkytas, tamsta viršila, — atsako pirmojo būrio būrininkas, širdyje smerkdamas gr. Damašiaus triukšmavimą — nereikalingą karščiavimąsi.

— Ramiai! Nejudėk! — girdėtis gr. Damašiaus balsas.

— Ar jau baigta? —

— Baigta, tamsta būrininke! — atsako ilgiausiai tvarkęsis, paslėptu pasididžiavimu, kad pasirodė uoliausiai atliekęs pareigas.

— Pirmas būrys sutvarkytas, — pagaliau gali pranešti būrininkas.

Rytinė malda.

Po to viršila įsako apžiūrėti.

— Skyrininkams patikrinti! — būrininkai perduoda įsakymą savo padėjėjams.

Gr. Motuzas rūpestingai tikrina batų išvalymą, panagių švarumą, apsijuosimą, kelnių įtempimą, pažiūri į vieno kito ausi, permeta akimis lovų pataisymą ir keletą spintų.

— Kodėl jauno kareivio Vėbrio spintoje tiktai vienas rankšluostis tepakabintas? — reikalaujančiu greito atsakymo balsu klausia pirmojo skyriaus skyrininkas.

— Tamsta skyrininke, jaunas kareivis Vėbrys, beskubėdamas rengtis, nesuspėjau pakabinti ir įkišau į milinės kišenę.

— Pirmą ir paskutinį kartą, — kad daugiau taip nepasikartotų!

— Nepasikartos, tamsta skyrininke, — dideliu pasiryžimu atsako įspėtasis, jausdamas gėdą.

— Vyrai, panagės reikia dar geriau išvalyti! Nors iki šiol lauko darbus dirbus rankas ir labai sunku gerai išvalyti, bet turime stengtis. Ir mano anksčiau tokios pat buvo.

— Tamsta skyrininke, jaunas kareivis Anužis, prašau leist paklaust.

— Prašau.

— Ar nebūtų galima kokią dieną gauti šilto vandens iš virtuvės — su šaltu vandeniu negalima taip greit panagių atmirkyti.

— Gerai, vakare pasistengsim bent vieną baką gauti. Kas dar nori ko paklausti?

— Jaunas kareivis Dilba, tamsta skyrininke.

— Prašau.

— Mano batams reikia puspadžių, tamsta skyrininke. — Gr. Motuzas tėvišku rūpestingumu apžiūri Dilbos batus ir sako:

— Gerai. Tuoju po užsiėmimų ateik pas manė.

Būrininko akyse spindi pasitenkinimas žiūrint į pirmojo skyriaus gyvenimą. Čia viskas tvarkojė. Visi stengiasi ir pabaudų nieks negauna. Tiktai patyrusio puskarininkio galva suvokia, kad tasai tepalas yra — gr. Motuzo sugebėjimas vadovauti. Jau vien tai, kad patys jaunieji kareiviai ieško geriausių būdų atlikti duodamus nurodymus — jų teiravimasis savo reikalais, aiškiai rodo, kad tarp skyrininko ir kareivių yra artimas, glaudus ryšys. O tasai faktas, kad pirmojo skyriaus vyrai visada žvaliau, mandagiau elgiasi už kitus, be jokių abejonių įrodo, jog gr. Motuzas turi didelės reikšmės jų gyvenimui kazematuose. Nenuostabu — patsai gr. Motuzas visose pareigose patikimiausias skyrininkas.

Kitaip yra gr. Damašiaus skyriuje.

— Jaunas kareivis Kaminskas.

— Aš, tamsta skyrininke, — lyg patamsyje už gerklės nutvertas atsiliepė pašauktasis.

— Pasakyk man, kada gi, pagaliau, išmoksi pataisyti savo lovą?!

Tyla.

Kaminsko veidas čia bala, čia vėl rausta. Kojos vos nedreba. Rodos, jau gana stengėsi tą nelaimingą lovą įtempti. Slapčiomis daug kartų žvilgčiojo į skyrininko lovą. Atrodė, kad jau bus gerai, o dabar — vėl perkūnais tranko. — Draugai taip pat drebą, laukdami savo eilės.

Duonos raikytojas

— Ką?! — perpykęs antrą kartą kreipiasi į plačiapetį vyrą dviejų grandžių viršininkas.

— Ko gi tyli, jei klausiu?!

Jauno kareivio akys paniurę, smakras patrauktas. Menkutis jo paliaukis dreba prispaustas prie kalnie-riuko.

— Jaunas kareivis Kaminskas! — karščiuojasi gr. Damašius.

— Aš, tamsta skyrininke!

— Sakyk man, ar apkurta, ar nebegirdi, ar koks velnias su tavimi pasidarė?! Ką?! Girdi tu?!

— Girdžiu, tamsta skyrininke.

— Tai ko gi tyli, jei klausiu, ką?! Kada tu savo lovą, pagaliau, išmoksi pataisyti? Jau tiek laiko tarnauji kariuomenėje, o dar iki šiol tebedirbi lyg paskutinis naujokas! Gal manai pačiam aš tarnaitę pasamdysiu?! Ponaitis koks čia atsirado! Pamanyk sau — dvidešimts vienu metų vyras lovos nemoka pasitaisyti! Tai ką tu darysi, jeigu tau reiks kautynių metu stot prieš penkius durtuvus vienam?! Manai sau, kad į žemę įlisi, ar skyrininką pasišauksi?! Ne, vyruti — savo paties kailiu turėsi išpirkt žioplumą. Lovos vyras nemoka pataisyti, o nori kario vardą turėti! — Sakyk gi, kada tu pradėsi stengtis, ką?

Jauno kareivio ausys apkurto nuo pašėlusio pykčio, kuriuo persunktas kiekvienas į jį taikomas žodis.

Tyla.

— Kaminskas!

— Aš!

— Vieną kartą be eilės!

— Klausau, tamsta skyrininke, — vieną kartą be eilės.

— Žinai už ką?

— Žinau, tamsta skyrininke.

— O antrą kartą be eilės už lovos nepataisymą.

— Klausau, tamsta skyrininke, antrą kartą be eilės už lovos nepataisymą.

— Aš tau parodysiu, ką reiškia būti apsileidusiu kareiviu! — iškilmingai baigė skyrininkas Damašius, o jaunas kareivis Kaminskas džiaugėsi, kad tuoj baigsis šis apžiūrėjimas.

Baigdamas rytinį apžiūrėjimą, gr. Damašius vėl ilgai šnekėjo. Šį kartą, savo barnius ir grasinimus kreipė į visą skyrių. Tačiau, lengva suprasti, kad jautrios jaunų kareivių sielos buvo jau per daug kupinos baimės, nepasitikėjimu savimi, todėl visi žodžiai slinko pro ausis, nebepasiekdami jų širdies. O kada skyrininkas, pagaliau, paklausė:

— Ar netrūksta kam ko nors? — jokia burna neprasivėrė. O gal ir paties klausimo nesuprato, nors j. kar. Nikonto batai buvo labai ir labai taisyti...

Būrininkas iš karto, tai yra pačioje pradžioje naujųjų kadrinių atvykimo, buvo labai patenkintas gr. Damašiumi: drąsus, apsikrus, atrodė daug žinąs ir labai pasitikįs savimi. Galima skayti, kad gr. Motuzas iš pirmojo pažvelgimo atrodė mažiau vertas.

Stovėdamas trečiojo skyriaus dešiniajame sparne, būrininkas vyr. pusk. Bružys, tylėdamas, žiūrėjo į antrąjį skyrių. Šiandien jam ypatingai nesmagu buvo prieš visą kuopą, kad jo būrys taip ilgai neišsirikiavo rytiniai apžiūrėti. Kaltas buvo gr. Damašius, tačiau daug kaltesnis jautėsi pats būrininkas.

Staiga būrininkas pasisuko ir neskubėdamas artėjo į antro skyriaus kambarį. Blogas nujautimas sudilgė gr. Damašiu. Jis pastebėjo kažin kokį rūpestį savo betarpiškojo viršininko kaktoje.

Didelis kambarys. Langai atidaryti. Vėsu.

Lovos išlygiuotos ir pirmu požvelgimu labai tvarkingai, gražiai pataisytos. Būrininko akys ieško, ant galvugaliuose įstatytų lentelių jauno kareivio Kaminsko ir gr. Damašiaus pavardžių. Pastebi pirmąją.

Čiužinys lygus. Antklodė gerai įtempta, o jos trumpučiai, minkšti pūkai guli priploti, tarytum audros suplakti ką tik pražydę rugiai. Dideliu rūpestingumu užlenkti ir po čiužiniu pakišti kampai. Iš viso lova niekuo nesiskiria nuo kitų lovų, tik šiek tiek kreivai uždėta paklodė.

— Hm — numykė būrininkas ir nuėjo prie lango — prie skyrininko lovos.

Čiužinys aiškiai mažiau teprikištas šiaudų — plonesnis už kitus. Antklodė įtempta gana dailiai, bet jos kampai atrodo bukūs ir šiek tiek raukšlėti. Pūkai statūs. Paklodė, iš viršaus juosianti galvugalį, uždėta tiesiai, bet jos pakišti galai, tiek viename tiek antrame šone, sustumti į pailgus kamuolius. Lengva pastebėti, kad čia labai skubėta. Tur būt, skyrininkas po trimito „ketk“ dar penkias minutes vartėsi patale.

— Hm — pusingarsiai mykė būrininkas, žiūrėdamas į lovą to, kuriuo manė galėsias labai daug pasitikėti. Tuo tarpu aiškiausiai matyt, kad apsirikta. Vertinta pagal išorę.

— Tik tas gali įsakyti, kurs moka klausyti, — sako senas karių priežodis. Mano grandinis Damašius nori, kad jaunieji kareiviai būtų pavyzdingesni už jį patį! Nežinojau. Kas daryti? — Karščiovosi puskarininkis, akimis landydamas į kambario pakampes.

Rytinės apžiūros laikas trumpėjo.

— Skyrininkas Damašius! — pakvietė būrininkas, atsidaręs duris.

Būrininkas stovėjo prie staliuko, veidu į duris, ir tylėjo, žiūrėdamas į žėrinčias skyrininko akis.

Koridoriuje pasigirdo kuopos budėtojo švilpukas. Tai ženklas, kad apžiūros laikas pasibaigė. Antrą ir trečią būrį tuojau paleido. Pirmasis būrys akimis ieškojo savo būrininko, kuris tuo momentu buvo atsidūręs prie dvigubas pareigas: paleisti būrį ir sudrausti skyrininką.

— Tamstos lova blogiau paklota už jaunų kareivių, kuriuos tamsta baudi ir bari už blogą lovų pataisymą! — Visas paraudęs, supykęs pasakė būrininkas ir išėjo, palikęs sugėdintą Damašiu.

Būrininkas: Pirmą būrį galima paleisti!

Gr. Agrastas: Trečias skyrius išsivaikščiok!

Gr. Motuzas: Pirmas skyrius išsivaikščiok!

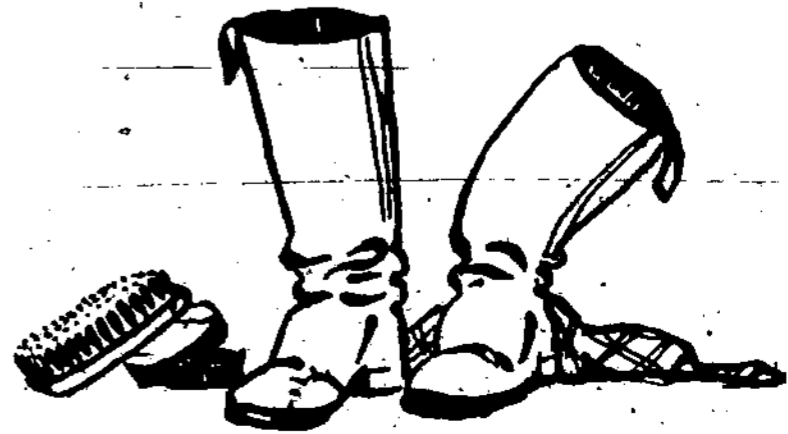
Instruktorius Galinis, matydamas, kad skyrininkas neišeina, taip pat skyrių paleido.

Susimąščiusį gr. Damašiu pažadino pirmojo į kambarį įėjusio balsas:

— Tamsta skyrininke, jaunas kareivis Tomkus, prašau leist pasilikti kambaryje.

— Pasilik.

(B. d.)

ĮSAKYMAI

1. Bendrą apžvalgą

Mūsų vidaus tarnybos statuto III dalies 1 § yra pasakyta: „Kariškoji drausmė yra griežtas ir tikslus kariškųjų įstatymų, įsakymų ir statutų reikalavimų vykdymas, nežiūrint nei asmeniškios naudos, nei pa-vojaus gyvybei“.

To pat statuto 5 § pasakyta: „Viršininkas neat-sako už padarinius, jei pavartoja ginklą arba jėgą drausmei ir tvarkai įvesti, kai kitaip to pasiekti nega-lima“.

Kitais žodžiais, tariant viršininkas jėga ar ginklu gali priversti klausyti kariškųjų įstatymų, įsakymų ir statutų reikalavimų. Už įsakymų nevykdymą gresia labai didelės teismo bausmės, ypatingais atsitikimais, net iki teisių atėmimo ir sušaudymo.

Atrodo, kad viršininkų teisių ir karo baudžia-mojo statuto argumentų visai pakanka neklaūžadoms suvaldyti: įsakei — jei nevykdo — pakartojai, jei dar neklauso — pavartojai prievartą, ir nusikaltėlis atsi-duria kalėjime. Bet toki veiksmai panaudotini tik retais atsitikimais. Įsakymo nevykdymas Lietuvos kariuo-menėje labai retas atsitikimas; įsakymą nevykdyti gali tik ne visai sveiko proto žmogus, arba užsidegęs karš-tuolis.

Kitas, daug paprastesnis dalykas, yra netikslus įsakymų vykdymas. Tokių atsitikimų pasitaiko labai dažnai. Netikslaus įsakymų vykdymo kaltininkai labai dažnai yra ne tik tie, kurie juos vykdo, bet ir tie, ku-rie įsako. Šio straipsnelio tikslas yra nurodyti žemes-niems viršininkams, kaip reikia įsakyti, kad įsakymai būtų tiksliai įvykdyti.

Jei dabar paklausčiau: „Kodėl reikia įsakymai vykdyti?“. Tur būt, po tokios mano įžangos kai kas atsakytų: „Todėl, kad už įsakymų nevykdymą gresia labai didelės teismo bausmės“.

Šitoks galvojimas ir atsakymas būtų netikęs. Jei karys vykdytų įsakymus tik dėl to, kad bijos bausmių, tai jis bus daugiau panašus į vergą. Karys turi turėti aukštesnius įsitikinimus ir, gavęs įsakymą, turi gal-voti, kad jis jį vykdo dėl to, kad to reikalauja šalies, pulko, kuopos... ir, pagaliau, jo paties gerovė, o taip pat jo, kaip Lietuvos piliečio, garbė.

Įsakymas susideda iš šių, vienas po kito esamų veiksmų: a) sprendimas, b) pats įsakymas ir c) jo vykdymo sekimas (kontrolė).

2. Sprendimas

Viršininkas įsako tada: a) kada jis vykdo gautą iš aukštesnio viršininko kartinį uždavinį (pav., iškasti grenadierų grandžiai apkasus gulom, praveisti šaudy-kloje telefono liniją ir t. t.) ir b) kada jis vykdo savo nuolatinės pareigas, paremtas statutų reikalavimais ir viršininkų įsakymais (pav., rytinė ruoša, nusižengusio jaunesnio kario sulaikymas ir t. t.). Prieš įsakant pa-čiam viršininkui turi būti aišku, ko jis nori iš savo val-dinių. Taigi, prieš įsakydamas viršininkas turi savo įsakymą gerai apsvarstyti ir įsigilinti į visus jo vykdy-mo galimumus. Darant sprendimą, reikia išsiaiškinti šie klausimai:

- kam reikia įsakyti?
- kas reikia įsakyti?

- kokiomis priemonėmis atlikti?
- kada reikia atlikti?

3. Įsakymas

Žodžiu duotas įsakymas turi būti: aiškus, tikslus ir įtikinąs. Didžiausios reikšmės yra įsakymo aišku-mas. Dėl įsakymų neaiškumo kyla daugybė visokių nesusipratimų. Daugiau įsakymų yra netiksliai vykdoma ne dėl apsileidimo ar blogos valios, bet dėl tų įsakymų neaiškumo. Dažnai įsakymas įgyja daug aiškumo, kada viršininkas keliais žodžiais apibrėžia pa-vedamo atlikti dalyko pagrindus. Tada valdinys bus įtrauktas ir savo dvasia bendradarbiauti. Tokius įsa-kymus, kurių reikalingumu jis pats bus įsitikinęs, vi-suomet vykdyt su noru ir džiaugsmu. Valdinytis turi suprasti, kas jam pavedama atlikti. Čia neužtenka pa-sakyti „klausau“, sumušti užkulniais ir, išėjus už durų, nežinoti, kas reikia toliau daryti. Valdinytis visuomet turi teisę paklausti. Jei jam kas neaišku, jis neprivalo nutraukti kalbą įsakinėjančiam viršininkui — jis turi kantriai palaukti, kol viršininkas baigs įsakinėti. Tik tada, jei dar kas neaišku, jis gali paklausti. Viršini-nkas turi taip įsakinėti, kad klausiti nebūtų reikalo. Bet jis neturi teisės palikti valdinio klausimo be atsakymo.

Valdiniai turi būti įsitikinę, kad jų viršininkas duoda tik tarnybinius, reikalingus įsakymus. Tik tuo-met bus įsakymai tiksliai vykdomi. Priešingu atveju gali pasireikšti vadinami „atsikalbinėjimai“, už ku-riuos mūsų kuopų pabaudų knygoje prirašyta labai daug pabaudų. Atsikalbinėjimai prasideda tada, kai viršininkas taip elgiasi, jog valdiniui atrodo, kad įsa-kymas yra tik viršininko sauvaliavimas. Manau, kad 90 procentų visų atsikalbinėjimų prasideda dėl virši-ninko kaltės.

Įsakymas turi tiksliai apimti kiekvieno vykdytojo pareigas. Dažnai įsakymai netiksliai vykdomi dėl to, kad jie vienu laiku atiduodami didesniam dalyvių skai-čiui. Dažnai tenka girdėti panašius žemesniųjų virši-ninkų įsakymus: „Eikit šian 3 vyrai, išvalykite kulko-svaidį“. Tokiais atvejais vienas pasitiki kitu, darbš-tesnieji vieni padaro, o vadinami „simuliantai“ pasilsį. Čia daug geriau būtų suskaldžius uždavinį į atskiras dalis ir kiekvieną dalį pavedus paskiro asmens atsako-mybei. Nuo tikslaus įsakymo labai retai nukrypsta-ma, tuo tarpu netikslūs ir dviprasmiški — labai dažnai valdinių išnaudojami. Netikslus bus ir toks įsakymas, kada viršininkas apsilenkia su žmogaus išgalėmis, pav., nužygiuoti per valandą 15 kilometrų, liepti dirbti tokį darbą, kurio jis nemoka ir t. t.

Pagaliau, įsakymas turi būti įtikinąs. Jei virši-ninkas parodo, kad jis netiki tuo, ką įsako, tai valdi-nys dar mažiau tikės. Daugiau įtikinąs toks įsaky-mas, kada jis trumpas, nuoseklus ir be jokios savo nuomonės apie vykdymo galimumus. Kelis kartus pa-kartoti įsakymą yra nekariška. Tas tik sudaro valdi-nyje įspūdį, tarytum viršininkas nežinojo, ką norėjo įsakyti, arba bijojo, kad įsakymas nebūtų įvykdytas. Įsakymo žodžius reikia tarti aiškiai. Pašaliniais dar-bais užsiiminėti, nusigręžti į kitą pusę — neleistina. Leistis į kalbas su valdiniu irgi negalima. Vienu žo-džiu, įsakymo momente valdinys turi būti įtikintas, kad tą įsakymą būtinais reikia įvykdyti. Kelias įtikinimo priemonės jau paminėjau. Jei viršininkas įsakydamas karščiuojasi ir grasina pabaudomis, tai jis negali susi-

Ryšininkai pamokose

Pajaujo foto

laukti tikslaus įsakymo įvykdymo. Jei dar pridėti, kad valdinys irgi pasikarščiavo ar nusigando, tai galima drąsiai pasakyti, kad jis, pajėjęs keletą žingsnių, jau nežinos, ką toliau daryti.

4. Savarankumas (iniciatyva)

Įsakymo davimas eina šiais pagrindais: viršininkas nustato pasiektiną tikslą, supažindina su aplinkybėmis ir uždėda kiekvienam vykdytojui pareigas. Kiekvienas vykdytojas gali savarankiškai pasirinkti priemones gautam įsakymui įvykdyti. Jei viršininkas mato reikalą, tai jis jaunesniems viršininkams nurodo ir vykdymo priemones.

Savarankumas neduoda teisės gautą įsakymą pakeisti, tikslu jį pagerinti. Tai būtų sąmoningas neklusnumas. Bet jaunesnysis viršininkas turi teisę:

a) papildyti ir išplėsti gautą įsakymą tais atsitikimais, kada viršininkas apie labai svarbias priemones nieko neminėjo;

b) turi veikti savarankiškai tais atvejais, kada negauna viršininko įsakymo: apie savo veikimą turi neatsidėliodamas pranešti.

Pagaliau, ypatingais atvejais, pav., iš pagrindų pasikeitus aplinkybėms tarp įsakymo davimo ir jo vykdymo momento, jaunesnysis viršininkas gali savarankiškai veikti ir prieš įsakymą. Bet tokiais atvejais reikia būti įsitikinusiems, kad veikimas prieš įsakymą yra tolygus naujam viršininko įsakymui, kurį jis duotų, jei čia būtų. Apie savo veikimą reikia tuojau pranešti.

Visais kitais atvejais drausmė reikalauja, kad įsakymai sąžiningai, punktualiai ir iki mažiausių smulkmenų būtų įvykdyti. Paprastai, savarankiškai reikia veikti ten, kur viršininkas, duodamas įsakymą, praėjo tylėdamas.

Jei viršininkas ar vyresnysis mato, kad jo akivaizdoj vyksta stambi klaida, tai čia jis turi parodyti savo iniciatyvą ir užkirsti tai klaidai kelią, nors ją darą asmens jam ir nepriklausytų. Jei jis pasiliks tylus stebėtojas, tai tuo pat jis prisideda prie klaidų darančių žmonių. Visur, kur jis bebūtų, turi rūpintis, kad statutų reikalavimai būtų vykdomi.

5. Vykdyto sekimas (kontrolė)

Vien tik įsakyti dar neužtenka; reikia, kad duotas įsakymas būtų sąžiningai iki pačių smulkmenų įvyk-

dytas. Tai padaryti yra sunkiausias jauniems viršininkams uždavinys. Šiam tikslui pasiekti yra labai daug priemonių, bet visos jos grynai asmeniško pobūdžio. Nėra tokio viršininko tipo sulig kuriuo galėtų visi elgtis. Jei kurio nors viršininko įsakymai pradedami labai dažnai netiksliai vykdyti, tai tokiam reikia ieškoti priežasčių, pirmiausia savyje; tik jas savyje pašalinus, galima ramia sąžine naudotis drausmės statuto suteiktomis teisėmis. Bausti reikia tik tada, kada jau visos kitos priemonės išsemtos.

Jauni viršininkai mano, kad jie yra viršininkai dėl to, kad juos paskyrė ir kad jų valdiniai klauso. Praktiškai imant, viršininkas dar turi turėti valdinių pasitikėjimą ir turi būti jiems autoritetas. Sunkią valandą jo asmenišką autoritetą daugiau valdinius paveiks, negu statutų jam suteiktos teisės, ar pabaudų baimė. Viršininkas turi būti teisingas. Bet tai nereikia, kad jis turi su visais vienodai elgtis. Vienus reikės stipriau už pavadžio prilaikyti, o su kitais galima švelniau elgtis. Jei be to, kas pasakyta, dar jis be reikalo nesikarščiuos ir nelaikys blogais savo globjamų valdinių, tai jis palaikys gerą nuotaiką savo dalinyje. Viršininkas neturi pasiduoti savo valdinių kokion nors priklausomybėn, pav., skolintis iš jų pinigų, priiminėti dovanas ir t. t. Niekuomet jis nepri- valo suversti atsakomybės savo valdiniams, kurią jis pats užsitarnavo. Priešingai, jis tur užstoti savo valdinius tais atsitikimais; kada tie valdiniai vykdė jo įsakymą, bet tas įsakymas buvo klaidingas. Viršininkas neturi atsisakyti patarti savo valdiniams atsidūrus sunkioj būklėj.

Jei viršininkas sugebės elgtis, kaip aukščiau paminėjau, tai jam įsakymų vykdymą kontroliuoti bus labai lengva.

6. Išvados

Ypatingai sunku naujai paskirtam viršininkui iškuopos kareivių tarpo. Tai yra dėl to, kad visi nepripratę matyti vieni kitus viršininkais ir valdiniais. Kas kas, bet valdiniai patys pirmieji pastebi visas viršininkų klaidas. Jei pats stambiai klysdamas koks nors viršininkas pradės griežtai ką nors įsakinėti, tai toki įsakymai vistiek pasiliks neįtikinami. Nepagrįstas griežtumas priveda valdinius prie įsakymų kritikavimo, nepakankamas griežtumas kartais irgi priveda nekultūringus valdinius prie to pat, nors tie įsakymai būtų buvę duoti sulig visomis taisyklėmis. Bet apie tai pakalbėsime kitą kartą. **Kpt. Mašiotas**

GIMNAZIJŲ MOKINIŲ MANEVRAI

Š. m. birželio 13 d. įvyko Raseinių valdžios gimnazijos mokinių lauko pratimai—manevrai. Manevrams vadovavo gimnazijos karinio rengimo instruktorius ats. j. ltn. Užubalis.

Pratimas pradėtas 1935 m. birželio 13 d. 16 val. nuo Raseinių miesto (dešiniajame Vilkupės šlaite).

Pratime dalyvavo 1 kapitonas, 2 ats. j. leitenantai, 1 vyr. puskarininkis, 10 šaulių ir 47 mokiniai.

Pratimas vyko nuosekliai, su dideliu stropumu taikantis prie vietos; žvalgant ir artėjant. Ryšių laikymas šiek tiek viename šone buvo nusilpęs dėl blogų aplinkybių, nes uždavinys buvo atliekamas pasėliais apšėtuose laukuose; o tai nemažai trukdė, nenorint pasėlių numindžioti.

Bendrai pratimas buvo atliktas ryžtingai ir energingai. Po pratimo, išnagrinėjus uždavinį, dainuodami nužygiavo prie Nepriklausomybės paminklo, kur karo komendantas ir gimnazijos direktorius pasakė kalbas. Po kalbų buvo paradas.

Š. m. birželio mėn. 14 d. įvyko Biržų valdžios gimnazijos mokinių lauko pratimai—manevrai.

Manevrų uždavinys: žygis ir jo apsauga. Prie gimnazijos rūmų buvo paašškintas uždavinys, po to su orkestru per Biržų miestą tankinėj rikiuotėj atvyko iki išeities ribos — 55 Brau, į vakarus nuo Biržų prie vieškelio Biržai—Pasvalys. Biržų gimnazija sudarė žygio priešakinę uždvarą. Nuo išeities ribos buvo išsiųsta 3 patruliai ir tuo pradėtas žygis Biržų—Pasvalio vieškeliu. Patruliai atstumus paėmė gerai, bet pats žygiavimas patrulių buvo sunkokas, nes buvo įsakyta per užsėtus laukus nežygiuoti, bet pasirinkti vagas ir ravelius.

Žygis buvo sustabdytas, kai priešakinė uždvara pasiekė kryžkelę Kownie. Žygio metu iš patrulių viršininkų buvo gauta po 3—4 pranešimus. Iš pranešimų paašškėjo, kad mokiniai, gan silpnai apibūdina tas vietas, iš kurios rašo pranešimą, ir tas, kur buvo pastebėti priešų žvalgai. Tarp uždvaros ir patrulių buvo palaikomas ryšis akies ir pėsčiais žmonėmis. Šoninių patrulių kryptis buvo išlaikyta gerai. Šiek tiek buvo atsilikęs dešinysis patrulis, nes jam buvo sunkesnė vieta.

Baigiant pratimą, atvyko apskrities komendantas ir gimnazijos direktorius. Mokiniai buvo išrikiuoti. Apskrities komendantas pasakė prakalbą, pabrėždamas karo mokslo svarbą, linkėdamas jiems visur ir visuomet būti kariškos dvasios ir stengtis kuo daugiau ir geriau įgyti kariškų žinių. Taip pat tarė žodį ir gimnazijos direktorius. Kelis kartus buvo suukta garsus valio.

Po to buvo nagrinėjamas atliktas pratimas.

Pratimas praėjo gan gerai. Čia padėjo mokinių didelis noras ir pasišventimas. Teko pastebėti, kad mokiniai pasiūsti iš patrulių su pranešimu beveik visą laiką bėgdami nešė pranešimus. Likusieji uždvaroje mokiniai žygio metu, visą laiką, sekė patrulių veiksmus ir dažnai patiekdavo įvairių klausimų ir pastabų. Iš viso ko teko pastebėti, kad mokiniai domisi pratimu, o tai leidžia praktiškai pagilinti kariškas žinias, kurios yra dėstomos per pamokas.

Pratimas baigtas paradu. Po parado su orkestru grįžo į Biržus.

Š. m. birželio 7 d. Kėdainių valstybinės gimnazijos ir Kėdainių aukštesniosios kultūrtechnikų mokyklos mokinių buvo atliktas lauko pratimas—manevras. Pratime dalyvavo 135 mokiniai, 4 karininkai ir 2 puskarininkiai.

Pratimo tema buvo žygis ir jo apsauga. Maršrutas — Kėdainiai, Zabiėtiškis, Zutkai, Taučiūnai.

Pratimui vadovavo Kėdainių valdžios gimnazijos karinio rengimo instruktorius kpt. Vaitkus.

Pratimai pasibaigus aplankė kar. Lukšio paminklą Taučiūnų kaime, o po to buvo paradas, kurį priėmė 2-ro artilerijos pulko plk. ltn. Sklėrius, dalyvaujant gimnazijos ir kultūrtechnikų mokyklos p. p. direktoriams ir mokytojams.

Š. m. birželio mėn. 8 d. Ukmergės valdžios gimnazijos ir amatų mokyklos mokinių buvo lauko pratimai—manevrai. Pratimui vadovavo gimnazijos karinio rengimo instruktorius ltn. Semaška.

Kadras ir reikalingos priemonės buvo gautos iš 1 p. p. Pratimo uždavinys: būrys priekinėj uždvaroj.

Pratime dalyvavo 60 gimnazijos ir 12 Ukmergės valdžios amatų mokyklos mokinių. Raudonosius (priešą) vaizdavo Ukmergės VI šaulių rinktinės šaulių būrys.

Paskiri šauliai (mokiniai), gan rimtai įvertina pratimą ir stengiasi gautus žvalgybos bei ryšių įsakymus sąžiningai vykdyti. Susidūrus su priešų patrulininkams stoka orientavimosi bei veikimo; arba nieko nepraneša ir be atodairos persekioja (puola) priešą, kuris yra neįveikiamas, ir tokiu būdu nutraukia ryšį su branduolio v-ku bei pačiu branduoliu.

Iš Panevėžio skautų šventės. Švietimo ministeris prof. Tonkūnas pakeltiesiems į paskautininkus riša kaklaryšius.

Patrulininkus sustabdžius ir žygio uždvarai sudarius su priešų kontaktą — buvo užimta išeities riba puolimui. Išeities ribos puolimui užėmimas įvyko gan slaptai, įsakymai atiduoti, ugnies priemonės išstatytos, duoti taikiniai. Bet prasidėjus puolimui įvyko užbėgimai už savo ugnies priemonių, ir kai kurie kulkosvaidžiai negalėjo šaudyti, arba būtų savus sušaudę. Puolimo metu tikrai buvo parodytas energingas veržimasis priešų kryptimi, bet, deja, čia trūksta vėl rimtumo, susikauptimo ir buvo girdėtis bereikalingas triukšmas bei įspūdžių reiškimas.

Aplamai pratimas pavykęs, bet ateity kiekvienas moksleivis, jaunuolis privalo save sudrausminti, kad jis tuos pratimus, kurie vadovų paruošiami rūpestingai, stengtųsi rimtai vykdyti.

Pratimą sekė įgulos v-kas, ir pratimui pasibaigus jis buvo nagrinėjamas. Įgulos v-kas, nagrinėdamas pareiškė, kad mokiniams trūksta susiklausymo, drausmės, per daug įspūdžių gyvena, stoka rimtumo.

S. N.

DIDŽIOJ- PANEVĖŽIO SKAUTŲ ŠVENTĖ

Panevėžio tuntas suruošė didelį sąskrydį Berčiūnų gražiame kurorte, kuris tęsėsi nuo birželio 24 iki 30 d. ir buvo skiriamas 15 metų skautų įkūrimo Panevėžy ir 10 metų tunto įsteigimo sukaktuvėms paminėti. Tam tikslui panevėžiečiai net išleisdė gražų savo leidinėlių „Berčiūnų sąskrydis“. Sąskrydį aplankė birželio mėn. 29 d. net pats švietimo Ministeris prof. Tonkūnas ir išsirikiavusiems skautams ir skautėms pasakė gražią kalbą, kurioje pažymėjo, kad skautų veikimas tiek yra šalia mokyklos naudingas, jog net, vykdant mokyklų reformą, teko pasinaudoti skautiškais praktiško auklėjimo patyrimais. Malonus pono ministerio asmuo ir simpatingi linkėjimai sužadino Panevėžio skautuose džiaugsmą ir pasitenkinimą savo darbais.

Vyriausias skautininkas pulk. Šarauskas pasidžiaugė, kad panevėžiečiai gražiai veikia, kad daug vadų yra davę ir visai sąjungai ir išreiškė didelę padėką Panevėžio skautų vadams, remėjams ir skautų tėveliams. Sąskrydžio proga Panevėžio skautų veikėjai buvo apdovanoti įvairiais laipsniais ir ordenais. Taip pat Šefo aktu į paskautininkio laipsnį buvo pakelti: M. Juozaitienė, Ona Aižinienė, Br. Variakojienė ir J. Micevičius. Be to, Vyriausias Skautininkas ordenu „Už nuopelnus“ apdovanojo sk. Stonytę, G. Breivaitę, D. Valiukaitę, L. Jurgutytę, V. Gubavičių, V. Petraitį ir P. Stankevičių. Stovykla buvo tiek jauki, kad Vyriausias Skautininkas net pasiliko laužui, kuris labai gražiai ir linksmi buvo vedamas „Vyties“ korp! senjoro pasktn. Kairio. Laužo programa buvo labai įvairi, originali ir įdomi.

Šiam sąskrydžiui vadovavo ir sėkmingai ant savo pečių „išnešė“ triumfališką panevėžiečių pasirodymą vyr. sktn. prokuroras K. Grigaitis, sktn. Giršaitė, sktn. Daukas, psktn. Kairys, psktn. Micevičius, psktn. Makauskaitė, virtuvės viršininkė psktn. Jusevičiūtė ir „ūkio ministeris“ Kriauciūnas Jonas, adjut. vyr. sklt. Lechelis ir kt. Bendrai — paminėjimas vykęs ir vertas Panevėžio tunto nuveiktų žygių!

H. Kelmas

MOKINIŲ MANEVRAI

Š. m. birželio 11 d. įvyko Pasvalio valdžios aukštesniosios komercijos mokyklos mokinių lauko pratimai-manevrai.

Pratimui vadovavo gimnazijos karinio rengimo instruktorius ats. j. ltn. Petriūnas. Pratimai pradėti birželio 11 d. 8 val. Pasvalyje. Pratimo tema: žygis ir jo apsauga Pasvalys — Šimonys kelio kryptimi, ir gynimosi pozicijos organizavimas bare: Pasvalys — Joniškėlis vieškelis — Šimonio piliakalnis — Mušos upė, laukiant priešų nuo Joniškėlio.

Pratimas vyko gana gražiai ir tvarkingai. Kai kurie trūkumai buvo pastebėti ryšių tarnyboj. Po pratimo pasakytos atitinkamos kalbos ir priimtas paradas. Be to, buvo dar ir linksmoji dalis, kur mokiniai pašoko, pažaidė ir su dainomis grįžo namo.

Pratime dalyvavo 45 berniukai ir 30 mergaičių.

S. N.

BŪSIMIEJI KARIAI — TAIKLŪS ŠAULIAI

Marijampolė. Marijampolės gimnazijų moksleiviai birželio 22 d. baigė savo šaudymo pratimus kovos šoviniiais. Reikia pasakyti, kad kaip teorijoje, taip ir praktikoje visi pažengę gerą žingsnį priekin. Neseniai buvo praktiškas teoretinių žinių patikrinimas—manevrai, kurie pavyko gerai. O dabar turėjome dar svarbesnį praktinį uždavinį, kuris itin svarbus karo metu, šaudymą kovos šoviniiais. Palyginus su pereinamais metais, šaudyme nužengtas geras žingsnis. Šiais pratimais domėjosi visi.

V. R. J. gimnazija. Abiturientai šaudymo pratimus atliko 22 birželio. Buvo šaudoma nuo 100 metrų gulom, nuo atramos ir be atramos. Kiekvienas pratimas trys šūviai. Geriausi šauliai: 100 metrų su atrama abitur. Ged. Biskis 36 taškai, 100 metrų be atramos — abitur. Juoz. Kamičaitis, Alb. Švirnickas, Vin. Runkevičius — 33 taškai.

Apskritai visi šaudė gana gerai, sušaudami nuo 25 iki 30 taškų. Viso abiturientų šaudė 30. Sąlygas neišpildė abejuos pratimus tik 4.

7 klasė, šaudė 12 birž. Vienas pratimas 100 metr. nuo atramos, po tris šūvius. Sąlygas neišpildė tik keletas. Geriausia sušaudė mok. Kaz. Krivickas 35 taškai. Bendras šaudymo rezultatas geresnis už pernykštį.

Mokyt. seminar. 4 kursas birželio 15 atliko du pratimus: 100 metrų su atrama, 150 — be atramos. Po tris šūvius. Būsimieji mokytojai sušaudė gana gerai Geriausias šaulys Tadas Butkevičius pirmame pratime 33 taškai, antrame — 28.

Marijonų gimnazija. Abiturientai šaudė du pratimus 100 metrų su atrama ir 150 mtr. be atramos. Po tris šūvius. Geriausiai atliko pratimus abitur. Juoz. Insođa, pirmame pratime išmušė 34 taškus, antrame — 29 tašk.

7 klasė, taip pat progresuoja. Geriausias šaulys Juodaitis išmušė 34 taškus. Šaudyta vienas pratimas, 100 metrų nuo atramos, po tris šūvius. Būsimasis kareivėlis

ŠAKIŲ GIMNAZIJA

Šakiečiams pratimus kovos šoviniiais atlikti teko vykti net į Plokščius, apie 20 km. nuo Šakių, nes Šakiuos nėra tinkamos vietos šaudyklai Gimnazija skyrė tam tikslui visą dieną laiko. Geriausia šaudė abiturientas Vit. Aleksandravičius pirmame pratime išmušęs 34 taškus, antrame — 25. Buvo šaudoma gulom nuo 100 metrų su atrama ir 150 — be atramos, kiekvienas pratimas po tris šūvius.

Būsimasis kareivėlis

SUTVARKĖ KARIŲ KAPUS

Giedraičių vidurinės mokyklos IV klasės mokiniai gražiai sutvarkė ir papuošė žuvusiųjų nepriklausomybės karuose karių kapus. Kapus tvarkant ypač pasižymėjo karinio rengimo klausytojai. Darbui vadovavo mok. M. Valeikienė.

Iki 1932 m. pavasario karių kapai buvo apleisti, bet tais metais karių kapų tvarkymo komisijos rūpesčiu karių kaulai buvo iš atskirų duobių iškasti ir sudėti į vieną bendrą duobę ir pastatyti kryželiai su kiekvieno žuvusiojo pavarde, o viduryje pastatytas bendras kryžius. Visuomenė kiekviena proga aplanko didvyrių kapus, o vietos moksleiviai, kai tik turi laisvesnio laiko, tai aplanko šią amžinojo poilsio vietą.

Giedraičių kapinėse palaidota apie 20 lietuvių karių, tarp jų vienas žydas, žuvusių kare su lenkais, 1 lenkų kareivis,

Iš Panevėžio skautų iškilmių. Tautos himną giedant.

kurio kapas, tvarkant karių kapus, prijungtas prie bendrojo karių kapo, šaulys-partizanas Juozas Sabulis, žiaurai lenkų nužudytas 1920 m. Kraujolaidžių km. (jam buvo nupiaustytos ausys, nosis, išbadytos akys, ištrauktas liežuvis) ir Veronika Katelytė, taip pat už teikimą pagalbos mūsų kariams barbariškai lenkų nužudyta. Kiek priešų ilsisi prie Giedraičių, tikrai nežinoma, nes lenkai sužeistuosius ir nukautuosius pasiėmė, o bolševikų tai labai daug palaidota bažnytinėje žemėje, Pašilių miške, o be to, daug jų žuvo ežere, kai jie lietuvių apsupti norėjo perplaukti į Marciniškių dvarą.

J. Juodis

IŠ DIDŽIŲJŲ KARO VADŲ GYVENIMO

Kartą po nepasisekusių kautynių prie senovės romėnų karo vado Antonijaus priejo jo penki centūrai ir prašė paliauti kovas, nes esą priešą vis tiek nepajėgsią sumušti.

Antonijus, kuris sėdėjo savo palapinėje ir žiūrėjo į kalbėti išmokytas papūgas, tarė:

— Galit sau eiti, kur patinka, tokį pat patarimą galiu išgirsti ir iš šitų papūgų.

— o —

Senosios lietuvių prūsų giminės notangų vadas Herkus Monte (Henrikas Montminas), kryžiuočių ordinui sumušus jo kariuomenę, patsai buvo pagautas iš netyčių ir atvestas pas vyr. magistrą.

— Tu gal prašai pasigailėjimo? — paklausė jo.

— Aš ir mano giminė niekada nieko neprašome iš priešų: mes arba imame arba žūname.

— Bet mes tau norime atleisti. Tau atleistų ir Dievas.

— Dievas tegu atleidžia, bet aš jums atleisti negaliu, — atsakė Monte.

Paskutiniai jo žodžiai prieš mirtį buvo šie:

— Niekados aš dar taip nemylėjau savo krašto ir jo laisvės kaip dabar.

H. Vingėla.

NAUJAS PRIEŠLĒKTUVINIS GINKLAS

Anglų jūrų laivyne buvo įvestas kažkoks naujas galingas priešlėktuvinis ginklas, apie kurį nei anglų nei kitų valstybių spaudoj nebuvo tikrų žinių. Tai buvo anglų laivyno paslaptis. Dabar pačių anglų „Daily Telegraph“ laikraštis kiek atidengė šį paslaptį. Laikraščio žodžiais naujas ginklas tai yra didžiojo kalibro kulkosvaidis, kuris paleidžia į priešų lėktuvą arti 100 sviedinių. Nepertraukiama sviedinių srovė sudaro tikrą uždangą, per kurią sunku bus perskristi lėktuvams. Sviediniai sprogsa ore sutikus kad ir mažiausią kliūtį.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

MIRĖ STACIATIKIŲ KAPELIONAS

Liepos 2 d. Karo ligoninės Alytaus skyfiuje mirė staciatikių kapelionas mitroforinis protjerejus Jonas Korčinskis. Plačiau jis bus paminėtas kitame numery.

Mirė

Birželio mėn. 14 d. dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje mirė 4 art. pulko jaun. kareivis Pranas Kasperavičius, kilęs iš Telšių apskr., Plungės val., Norvaišų km. Velionis palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

SUSIRGO „KARIO“ REDAKTORIUS

„Kario“ redaktorius mjr. Balčiūnas susirgo ir dabar gydomi karo ligoninėje. Jį pavaduoja kpt. Jakštas.

PIONIERIAI

Birželio 26 d. pionierių mokomoji kuopa išleido naują laidą būsimų kareivių viršininkų. Egzaminus išlaikė ir įgijo teisę puskarininkio laipsniui gauti 76%; likusieji išėjo pionieriais specialistais. Pirmaisiais baigė Pionierių b-no eil. Ruigys Albinas, eil. Kontutis Albertas ir 5-to p. p. eil. Dranseika Ksaveras. Pirmieji du apdovanoti laikrodžiais — trečias gražiai įrišta knyga „Sauskeliai I d.“ Visi trys pakelti į grandinius.

Pionierių bat. mokomosios kuopos pirmieji baigė mokiniai: gr. Kontutis, gr. Ruigys ir gr. Dranseika.

IŠLEIDO GERŲ IR DARBŠČIŲ JAUNŲ ŽEM. VIRŠININKŲ

Š. m. birželio 20 d. išleista 1 p. pulko mokomosios kuopos 30-ta laida. Iš jų egzaminus išlaikė: 4 asmenys labai gerai, 16% — gerai ir 70% — patenkinamai. Keturi pirmieji, Edmundas Kunigėlis, Antanas Umbrasas, Povilas Raila ir Antanas Labanauskas, baigė labai gerai, pakelti į jaun. pusk. laipsnį ir apdovanoti laikrodžiais, o baigusieji gerai pakelti į grandinio laipsnį. Išleidžiamiesi jaun. žem. viršininkams buvo suruošti III bat. kareivinėse bendri pietūs. Dalyvavo pulko vadas, pulko vado padėjėjas, daug karininkų, egzaminų komisija ir mok. kuopos visi viršininkai. Nuotaika pietų metu buvo labai gyva. Pasakyta daug gražių kalbų, ypač pažymėtina pulko vado kalba, rodanti jaun. žem. viršininkams valdinių mokymo ir auklėjimo gaires. Baigusiu mokomiečių tarpe yra daug baigusiu 2—7 gim. klases. Vadovybė labai džiaugiasi, kad susilaukė prasilavinusių instruktorių, kurie, reikia tikėtis, aukštai iškels jaun. žem. viršininkų autoritetą ir gražiais pavyzdžiais mokės auklėti savo valdinius. Ši laida yra viena iš geriausiųjų, kuri parodė aukštą drausmingumą, susiklausymą ir darnumą visuose darbuose.

ŠVIEČIA SAVO DRAUGUS

Paskutinio šaukimo jaunų kareivių yra daug baigusiu po 3—8 klases. Jie noriai prašo leisti šviesti savo draugus, pamokant rašyti, skaityti, istorijos ir t.t. Ši graži iniciatyva v-kų suprasta ir leidžiama savo žinias pė v-kų kontrole perduoti draugams. Tai didelė parama, kurios ilgai reikėjo laukti, bet, štai ir sulaukta.

J. Itn. V. Urbutis

DAINOS LYDI MŪSŲ ŽYGIUS

Birželio 23 d. 20 val. iš 5 pulko rajono išžygiavo kariai į Poligoną visi linksmi, gerai nusiteikę. Kuriems neteko laimės dabar vykti į Poligoną, liūdnai sekė mus savo žvilgsniais. Kauno gatvėmis palydėjo pulko orkestras. Žygiuojant toliau, visa naktį skambėjo jauna drąsi daina, pabudinusi iš miego gretimų miestelių ir kaimų gyventojus. Nors tolimas (apie 50 km) ir vargingas žygis, bet atlikome labai lengvai.

Gr. J. N.

GRAŽIAI PASIRODĖM RAMBYNE

Joninių šventėje — Rambyno kalne birželio 23 d. 14 val. 4 atsk. kuopa, keliems tūkstančiams svečių žiūrint, turėjo draugiškas futbolo rungtynes su stiprių kaimynų, Priekulės k-da. Rungtynės baigėsi 0:2 4 atsk. kuopos naudai.

San. pusk. M. Grinius

DVI DIENOS POLIGONE

Š. m. birželio 21 ir 22 d. 4 atsk. kuopos kulkosvaidininkai Klaipėdos krašte, milžiniškose Viešvilės miškuose 40 km nuo Pagėgių, atliko kovos šoviniai keletą pratimų su sunk. kulkosvaidžiais k. t.: iššaudymą, netiesų šaudymą, spiečiant, užtvėriamą ugnį ir t. t. Be to, padarė ir keletą pratimų k. t.: prieš puolimas, gynimasis, prie prieš artėjant, nuo jo atsitraukiant ir t. t. Ir šaudymas ir manevravimo pratimai buvo atlikta atidžiai ir atsидėjus. Tokių būdu gauta labai geri rezultatai.

San. pusk. M. Grinius

APLANKĖM GRAŽŲJĮ RAMBYNĄ

Š. m. birželio 22 ir 23 d. Rambyno kalne buvo švenčiama Joninių šventė. Įgulos v-kas mjr. Šečkus Joninių išvakarėse leido nuvykti tik kadrai ir išbūti per visą šventę. O rytojaus dieną atvyko su dviračiais visa 4 atsk. kuopa. Šventė ir jos gražios iškilmės kariams padarė gily įspūdį. Kareiviai liko labai dėkingi savo viršininkams, kad jiems leido aplankyti tą istorinę senovės vietą.

San. pusk. M. Grinius

8 P. P. SUDARYTAS KORESPONDENTŲ RATELIS

Kiekvienai kariuomenės daliai yra svarbu turėti savo nuolatinius korespondentus, kurie galėtų iš savo dalies gyvenimo informuoti spaudą. Š. m. birželio mėn. 18 d. 8 p. p. švietimo vadovo pad. sukviėtė galinčius bendradarbiauti spaudoj dalies karius pasitarti. Atvykusieji buvo supažindinti su kariuomenės spaudos ir švietimo skyriaus raštu apie dalies korespondentus. Po pasitarimų bei pasiūlymų prieita išvados: korespondentavimą iš savo dalies prižiūrės šviet. vadovo padėjėjas ir skirs kiekvienam korespondentui parašyti apie daugiau nusimanamą dalyką. Atliktieji dalykai bus registruojami. Kas iš korespondentų norės, jų korespondencijos bei rašiniai bus persiunčiami nemokamai. Be to, kalbėta ir apie savo dalies laikraščio leidimą.

Ptr. Bukelis

IŠVYKO 8 P. P. 1933. XI. 1 ĖMIMO KAREIVIAI

VI. 26 d. atlikę karinę prievolę išvyko į namus 1933. XI. 1 d. šaukimo kareiviai. 17 val. išvykstantiems kareiviams pulko vadas pasakė kalbą ir padėjo už gerą ir sąžiningą tarnybą. Daugelis paleidžiamųjų kareivių pasižadėjo stoti į šaulių s-gos eilės. Tarp jų yra 30 ugniagesių. 19 val., pulko orkestrui griežiant, atsarginiai buvo palydėti į stotį.

A. J.

BANDOMASIS NAKTINIS ŠIAULIŲ MIESTO IR PULKO ORO PUOLIMAS

VI. 26 d. 23 val. įvyko pirmas lėktuvų puolimas Šiaulių miesto ir 8 p. p. įgulos. Kai 2 kulk. kuopos ir miesto fabriky sirenos ėmė kauti, visur užgeso žiburiai. Kareivinėse kareiviai antklodėmis uždangstė langus ir pasiruošė naktiniam lėktuvų puolimui sutikti. 23 val. 10 min. iš Zoknių aerodromo pakilęs lėktuvas žvalgė miesto ir pulko rajoną. Šiuo bandomuoju pa-voju pulko kareiviai liko labai patenkinti.

A. J.

RYŠIŲ BATALIONAS

Ryšių bataliono jaunieji kareiviai birželio mėn. 26 d. pirmą kartą šaudė kovos šoviniams. Atliko II-os klasės papildomąjį C grupės šaudymą. Rezultatai geri. Pataikiusieji visus šūvius į 12 žiedą kuopos vado buvo paleisti atostogų.

Tą pačią dieną batalionas išleido XV-ją mokomosios kuopos laidą. Pirmuoju baigė ryšių b-no eilinis Jurginis Juozas, kuris pakeltas į jaunesniojo puskarininkio laipsnį ir apdovanojamas gražiu sidabrinu laikrodžiu. Ryšių b-no 10 ir kitų dalių — 8 žm. pakelti į grandinio laipsnį.

Birželio mėn. 29 d. vakare mokomoji kuopa išžygiavo į Gaižiūnų poligoną. Buvo pilni šaligatviai žmonių, kurie džiaugėsi gražiomis dainomis.

Ad. Čiuvaris

8-tas P. P. — L.G.F.S. 5:2 (2:0)

Š. m. birželio 23 d. 8-to p. p. futbolo k-da žaidė Šiaulių miesto pirmenybių rungtynes su L.G.F.S. k-da. Rungtynės laimėjo pulkas.

L.G.F.S. žaidėjai šį sykį dirbo neblogai, bet neįstengė atsilaikyti prieš stiprią pulko k-dą. Pirmam puslaiky L.G.F.S. neįstengė išnaudoti net gauto savo naudai pendelio.

P. Knablis

2 ARTILERIJOS PULKAS IR KĖDAINIŲ JSO 5:0

2 artilerijos pulko futbolo komanda š. m. 23 d. sužaidė revanšo rungtynes su Kėdainių JSO. Pirmąjį puslaikį JSO padėjo vėjas, bet karių tvirtumas nugalėjo du priešus — vėją ir JSO — išovė porą golų. Antrame puslaikyje kariai rezultatus dar pagerino ir įmušė dar tris golus. Šis revanšas parodė karių pranašumą prieš JSO. Reikia pastebėti, kad JSO nesugebėjo išnaudoti kelių gražių (ypač pirmam puslaikyje) progų ir todėl taip skandalingai pralaimėjo. Žiūrovų rungtynės sutraukė gan apšiai ir visus patenkino gyvas žaidimas.

P. Bala

BUDEJOVICE — MAKABI 7:1 (5:0)

Antrąsias (VI.25) čekoslovakų profesionalų futbolo komanda Budejovice rungtynes žaidė su A kl. žydų komanda Makabi ir jas lengvai laimėjo. Per šias rungtynes čekai žymiai geriau žaidė ir ypač puikiai puolė. Tačiau rungtynės dažnai virsdavo brutaliomis, ir dėl to teisėjas turėjo pašalinti vieną svečią ir vieną makabietį. Pirmas golas krenta iš pakartotino smūgio 10 min. Antras 29 min. iš susigrūdimo, trečias 30 min. tolimu žemu smūgiu, 35 min. įsivaro patys makabiečiai ir 36 min. iš prasiveržimo baigiamas puslaikio rezultatas.

Pradėjus antrą puslaikį atrodė, kad makabiečiai sulauks tikros katastrofos, tačiau kiek pakeistas jų sąstatas, visiškai padoriai pradėjo žaisti ir puslaikį baigia 1:2 savo nenaudai. Golai: 10 min. 6:0, 25 min. 1:6 ir 41 min. 1:7!

Teisėju buvo V. Balčiūnas, kuris savo pareigas atliko be priekaištų.

BUDEJOVICE — LGSF 3:2 (2:1)

Trečiašias ir paskutiniąsias (VI. 27) čekai rungtynės žaidė prieš stipresnį vienetą LGSF, kuris išėjo be savo nuolatinių dviejų žaidėjų: Paulionio ir kar. Kaminsko. Juos pakeitė žemesnių komandų žaidėjai. Jau pati rungtynių pradžia rodo, kad čekai turi sunkią duoną. „Tai ne vakarykštė Makabi“, daugelis kartojo. Ir iš tikrųjų. Čekai per 15 min. nuolat spaudžiami ir nuolatiniam pavojui. Vienas iš jų ir golų baigiasi: 16 min. Klimas tolimu apgaulingu smūgiu padaro 1:0. Po dviejų minučių, čekai turi progą rezultatą išlyginti iš pendelio, tačiau prašaua pro šalį. Iki 31 min. golo nėra, ir žaidimas daugumoje lygus, bet pažymėtoji minutė dėl gynimo klaidos čekai išlygina — 1:1. Žaidimas darosi kietas ir pakaustomas čia vienas, čia kitas žaidėjas. Klimas, siekdamas sviedinį, susiduria su vartininku ir apleidžia aikštę. Jo vietą užima Dirvianskis (JSO). Pabaudoms nėra galo. 40 min. k. svečių kraštas puslaikį baigia 2:1 savo naudai.

Antram puslaiky sužeisto Klimo vietoj žaidžia Lingis (MSK), o Dirvianskis puikiai žaidžia havu. Jau 2 min. praleidžiamas laikomas golas ir svečiai veda 3:1. Atrodė, kad siekiama rezultato makabietiško, tačiau LGSF net sugeba rezul-

tatą pagerinti iki 2:3. Golą įmušė 40 min. Dūda. LGSF irgi neišnaudojo pendelio.

Teisėjas Volodka buvo per daug jautrus ir dažnai be reikalo švilpavo.

LFLS — JSO 4:0 (1:0)

Birželio 26 d. buvo pradėtos pertrauktos pirmenybių rungtynės. Susitiko LFLS su pirmus metus aukšto lygoj žaidžiančia komanda JSO. Todėl pastarosios laimėjimo laukti buvo maža vilčių, kas pilnai ir pasitvirtino. Ji pralaimėjo net 5:0 ir garbės golo įmušti nesugebėjo. Vienintelį laimėjimą ji turi prieš meisterį MSK, bet ar jiems tai bus pripažinta, dar nepaaiškėjo.

Pastarąsias rungtynes LFLS laimėjo nesunkiai, tačiau tikro žaidimo jai trūko, o ypač puolime. Nebuvo to veržlumo ir aiškios puolime sistemos, kokią jie turėtų parodyti žaidžiant su neperstipriausiu priešų.

LAUKIAMA NAUJŲ SVEČIŲ FUTBOLININKŲ

Po latvių, vengrų ir čekoslovakų futbolininkų gastrolių daugelis pasiilgo saviškių žaidimo ir dabar per mėnesį laiko turės progos stebėti įdomias pirmenybių rungtynes. Po to, apie liepos vidurį laukiama atvykstant garsių austrų ir italų futbolo komandų. Ypač domina italai, kurie Lietuvoje viešės pirmą kartą. Greičiausiai su jais žais ir Rinktinė, kuri rugpjūčio mėn. turės sunkiai kovoti Taline per Pabaltijo turnyrą.

Š.Š.KOVAS — LGSF 6:1 (3:0)

Birželio 29 d. Lietuvos futbolo pirmenybėms žaidė du stiprūs vienetai, tai Š.Š.Kovas ir LGSF. Rezultatų kieno nors naudai iš anksto laukti buvo sunku, tačiau nelaukta, bet pelnytai, laimėjo Š.Š.Kovas labai aukštų rezultatų — 6:1. Pirmi trys golai krito per pirmas 15 min. Bet tas tik nežymiai paveikė LGSF žaidėjus (gera ypatybė!). Jie ir toliau kovojo su dideliu pasiryžimu. Vis tik koviečiai buvo geresni ir antram puslaiky rezultatą pakėlė net iki 6:0, kurių vienas iš pendelio. Vieno pendelio neišnaudojo ir LGSF. Garbės golą iš tolo pasiekė Jaškevičius.

Pažymėtina, kad aikštė buvo labai šlapia, o tai iš dalies nulėmė tokį nelauktą rezultatą.

MSK — LFLS 5:1 (2:1)

Birželio 30 d. irgi pirmenybėms žaidė meisteris MSK su stipriu vienetu LFLS, kuris irgi, kaip ir LGSF, nelaukta pralaimėjo aukštų rezultatų, net 1:5.

KOMANDOS PIRMENYBIŲ LENTELĖJ

Jau sužaistos devynios nemažos svarbos Lietuvos futbolo pirmenybėms rungtynės. Todėl galima žiūrėti komandų dominavimų pirmenybių lentelėj ir sekančias rungtynes sekti su didesniu įdomumu. Štai ji:

1. Š.Š.Kovas	3 rungt.	6 tšk.	12: 3 golai
3. LFLS	4 „	4 „	10: 8 „
2. MSK	4 „	5 „	10: 4 „
6. LGSF	2 „	0 „	3:11 „
5. Tauras	3 „	3 „	2: 4 „
4. JSO	4 „	2*) „	2: 9 „

KSS — JSO 1:0

Birželio mėn. 30 d. Klaipėdoj draugiškos rungtynės žaidė Kauno JSO su Klaipėdos KSS. Prie lygaus žaidimo rungtynės laimėjo klaipėdiškiai 1:0.

MARIJAMPOLĖ

Kontroliniai kaut. šov. šaudymai bus vykdomi liepos 14 d. Marijampolėj, liepos 21 d. Kalvarijoje, liepos 28 d. Prienuos ir rugpjūčio 4 d. Kazlų šaudyklose. Šaudymų pradžia 13 val. 30 min. Šiomis dienomis ryte bus programinis šaudymas tiems šauliams, kurie dar šių pratimų neatliko. Alkis

XII. PANEVĖŽIO ŠAULIŲ RINKTINĖS SPORTO ŠVENTĖ

Š. m. birželio 23 d. įvyko XII Panevėžio šaulių Rinktinės sporto šventė ir kontrolinis šaudymas, kuris atliktas iš vakaro, t. y. 22 birželio 4 p. p. šaudykloje. Šaudyme dalyvavo 94 šauliai. Daugiausia taškų išmušė 30 b. šaulys Bikulčius (109 tšk.), po 95 ir daugiau taškų išmušė 22 šauliai. Šaudymo rezultatai šiais metais labai geri. Sporto šventė prasidėjo pamaldomis Katedroje. Po pamaldų M.S.K. sporto stadione šauliai sportininkai atliko ritmiškus judesius, kuriuose dalyvavo 140 mo-

*) JSO — MSK rungtynės 1:0 dar nepatvirtintos, nes yra kliūčių.

terų ir 208 vyrų. Pasižymėjusiems atskirose šakose šauliams (lėms) sportininkams (kėms) ir daugiausia sportininkų pristačiusiems būriams buvo įteiktos tam tikros dovanos—prizai.

Ypatingai gražiai pasirodė atskirose šakose šaulės sportininkės.

Birželio 22 d. vakare, šauliams sportininkams pagerbti buvo suruoštas pasilinksminimas su vaidinimu iš rinktinės gyvenimo ir koncertine dalimi.

Paystrio šaulių būrys, kaip pristatė didžiausią procentą sportininkų laimėjo perein. dovaną Respublikos Prezidento Antano Smetonos bronzinį bareljefą, o Šeduvos 1-mas „Gražinos“ šaulių moterų būrys, už tą pat, laimėjo bronzinį Dariaus—Girėno biustą. Už estafetinį bėgimą laimėjo sidabrinius žetonus Panevėžio 2-ras „Mirgos“ šaulių moterų būrys.

P. Š.

DIDELIS SPORTININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Gegužės mėn. 22 d. įvyko Sporto Sąjungos „Lituania“ suvažiavimas, kuriame dalyvavo daugiau, kaip 60 žmonių, jų tarpe 26 atstovai. Suvažiavimas praėjo sklandžiai ir susilaukė iš visur daug sveikinimų. Suvažiavimo metu pasižymėjusiems sportininkams Vytautui Andriuliui ir Baliui Janušoniui buvo įteikta gauti iš „A. Gazeta“ medaliai.

NAUJAS PASAULINIS LĒKTUVŲ GREIČIO REKORDAS

Prancūzas, Delmot'as, „Kodron S — 460“ lėktuvu pasiekė naują lėktuvų greičio rekordą, būtent, 506 km/val. Lėktuvo sparnų plotas — 7 m². Šis greitis taikomas ratų sistemos konstrukcijos lėktuvams, nes hidroplanų greitis kur kas didesnis, siekia net — 709 km/v. Hidroplanų greičio rekordą pasiekė italas Anžello Makki-Kastaldi „72-S“ lėktuvu. Šio lėktuvo sparnų plotas — 15 m².

KILNOJAMOJI PRIEŠDUJNĖ SLĒPTUVĖ

Pagarsėjęs prancūzų dirižablių konstruktorius, inž. Kapferer, sukonstruavo kilnojamoją slėptuvę, kuriai pritaikė dirižablių konstrukcijos principą. Kalbamoji slėptuvė tai — pušiaucilindrinės formos: paviršiaus danga iš audinio, naudojamo dirižablių statyboje, nepraleidžia jokių nuodingų medžiagų. Be to, ji išsilaiko gana ilgai; todėl tokią slėptuvę galima įsigyti iš anksto. Slėptuvė prireikus pripildoma oro, o kiauptymė, pro kurią siurbiamas oras, hermetiškai uždaroma.

Slėptuvėje oras atnaujinamas su tam tikrų kostuvų bei deguonies aparatų pagalba panašiai kaip nardomuosiuose laivuose.

Slėptuvė palyginti pigi. Ji gali būti įrengta keliems žmonėms; be to, joje galima įtaisyti elektros šviesą (akumuliatorinė elektros energija), radio ir telefoną. Inž. Kapferer neseniai panašios konstrukcijos slėptuvę sukonstruavo net lauko ligoninei, kurios bendras plotas lygus 100 m².

PRIEŠTANKINĖS APSAUGOS RINKTINĖS

Vokiečių kariškoje spaudoje daug rašoma apie prieštankinės apsaugos dalių formavimą. Dar prieš įvedant visuotiną karo tarnybą Vokietijoje buvo numatoma laikyti divizijoje 4 prieštankinės artilerijos kuopas. Dabar jau dvigubai ar trigubai padidinti kuopų skaičių.

Prieštankinės apsaugos dalys mechanizuotos ir laikomos kautynių metu aukštesniųjų viršininkų žinioje (pradedant nuo divizijos vado). Tačiau be aktyvios apsaugos organizuotina ir pasyvi. Prieš tankus ir prieš šarv. automobilius gerai apsaugoja kliūtys.

Spaudoje rašoma apie būtiną reikalą nuolat mokyti kariuomenės sapierių pionierių dalis statyti kliūtis, tačiau „Militär-Wochenblatt“ žurnale tuo reikalu pareikštos kitokios mintys. Vieno autoriaus nuomone, kiekvienoje divizijoje reikia laikyti atskirą prieštankinės apsaugos rinktinę. Rinktinė susideda iš štabo su ryšių būriu, 3 mechanizuotų patrankų kuopų, motorizuotos sapierių kuopos, pėstininkų kuopos vežamos moticiklais ir 2 būrių lengvųjų šarvuotų automobilių. Patrankų kuopoje būtų 3 būriai po 3 patrankas ir 1 kulkosvaidžių būrys, ginkluotas 4 stambaus kalibro (iki 20 mm) kulkosvaidžiais. Šarvuotųjų automobilių būryje turėtų būti 6 mašinos. Pati „Militär-Wochenblatt“ redakcija randa, kad tokia rinktinė vienos sapierių kuopos neužteks.

KARIŠKAS IR PILIETINIS AUKLĒJIMAS

Latvių kariškame žurnale „Militarais Apskats“ aiškinamas kariškojo auklėjimo skirtumas nuo pilietinio. Šis auklėjimas skiriasi nuo pilietinio auklėjimo tuo, kad yra labiau specifinis, pritaikytas karo tarnybos sąlygoms. Kariškasis auklėjimas lyg ir apvainikuoja tuos auklėjimo pradus, kurių pilietis įgijo savo šeimoje, mokykloje, visuomenėje. Tie pradai turi būti rimti ir aiškūs, nes tiktai tuomet kariškas auklėjimas ras sau palankią dirvą. Kariuomenė bus stipri tuomet, kai kiekvienas jos narys, t. y. karys yra stiprus. Tokius karius ir turi išauklėti kariuomenė. Karas reikalauja iš karių didžiausių asmens ypatumų, kurių dėka galima laimėti kautynes. Technikos priemonės tik padeda, o nenulemia kautynių. Kariškasis auklėjimas turi išplėsti kariuose tuos pojūčius ir ypatumus, be kurių neįmanoma sėkmingai ginti savo tėvynę. Kariškame auklėjime reikia visapusiškai nagrinėti šiuos elementus: 1) tėvynės meilė, 2) kariška drausmė, 3) sąžiningas pareigų ėjimas, 4) drąsumas ir pasiryžimas, 5) pasiaukojimas pakelti visus karo sunkumus (badą, šaltį, karštį, žaizdas, ligas), 6) abipusiška pagalba.

TANKAI ĮVAIRIOSE VALSTYBĖSE

Sovietų žurnale „Technika i Vooruženije“ įdėtas straipsnis apie tankų vartojimą kare. Pabrėžiamas tankų vaidmuo Bolivijos-Paragvajaus kare, kuris dabar neseniai pasibaigė.

Iš paskelbtos statistikos matyti, kiek tankų tenka atskirų Europos valstybių kariuomenėms:

Valstybė	Karių skaičius taikos metu	1000 karių tenka tankų
Prancūzija	607.000	5,3
Lietuva	19.466	1,59
Anglija	403.000	1,5
Portugalija	39.800	1,5
Suomija	31.575	1,0
Estija	13.533	1,0
Ispanija	209.500	0,97
Latvija	23.100	0,89
Čekoslovakija	138.000	0,8
Danija	8.100	0,75
Jugoslavija	138.934	0,61
Švedija	33.500	0,59
Belgija	89.224	0,55
Rumunija	244.850	0,5
Italija	457.189	0,38
Graikija	85.875	0,2
Olandija	28.500	0,04

Rusijos, Lenkijos ir Vokietijos tankų statistika nepaskelbta.

KRUPP'O FABRIKAS JAPONIJOJ

Prancūzų laikraštis „Le Populaire“ rašo, kad vokiečio Krupp'o ginklų fabriko valdyba nutarė pastatyti Japonijoje, ties Tokio miestu, labai didelį fabriką, kuri gamins mašinas cheminei pramonei. Ši pramonė Japonijoje smarkiai plečiasi ir yra gyvas reikalas įsteigti kelius naujos cheminės pramonės fabrikas. Šios fabrikos galės gaminti ir nuodingų medžiagų. Todėl naujų fabriko statyba yra susirūpinę Japonijos kaimynai.

VOKIETIJOS MOTORIZUOTOSIOS DALYS

Vokietijos ginklavimosi reikalu rašo visi Europos laikraščiai. Rusų spaudos nuomone, geriausiai tuo reikalu painformuoti lenkų karininkai, kurie dalyvauja Vokietijos kariuomenės manevruose ir pratimuose, o taip pat nuolat seka vokiečių gyvenimą. „Polska Zbrojna“ dienraštyje rašoma, kad vokiečiai suformuos kelias motorizuotas ir mechanizuotas brigadas. Brigadoje bus 3 tankų batalionai. (2 — vidutinių ir 1 — lengvųjų tankų), prieštankinė ir priešlėktuvinė artilerija, pionierių dalys ir t.t. Iš viso brigadoje bus 100 vidut. tankų, 50 lengvųjų tankų ir 20 šarv. automobilių.

ESTŲ ŠAULIŲ SĄJUNGOS SUKAKTUVĖS

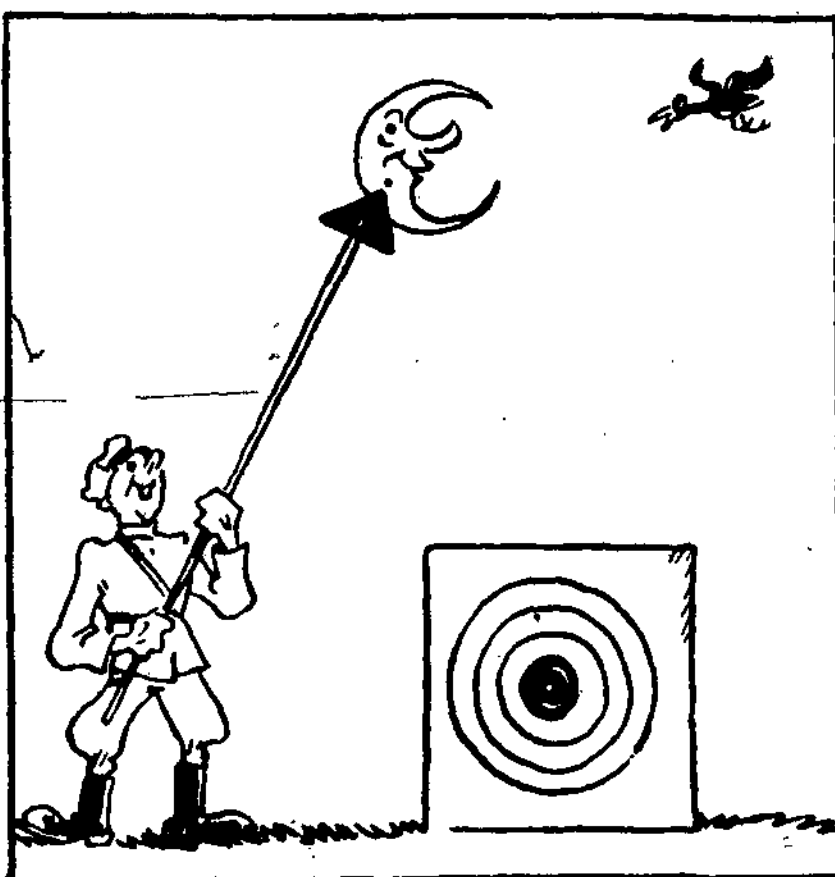
Birželio mėnesį Estijos šaulių sąjunga „Kaitseliit“ minėjo 10 metų sukaktuves. Sąjunga dabar turi daugiau kaip 60.000 narių, arti 6.500 instruktorių, buvo surengusi 289 stovyklas, kuriose kariškai parengta daugiau kaip 150.000 žmonių. Daugiausia sąjungai rūpi šaudymo dalykai. Per surengtas daugiau kaip 2.000 šaudymo rungtynių dalyvavo 83.000 šaulių, iš jų 10.000 buvo pripažinta kvalifikuotais šauliais. Šaudymo srityje estai turi vieną pirmųjų vietų visoje Europoje.

Latvių kariuomenės jumoras

Šaudymo statutas iliustracijose:
1. Kiekvieno šaulio pareigos: per šaudymą saugoti šautuvo vamzdį nuo smėlio, sniego ir lietaus;

2. rodytojas rūpestingai turi sekti pataikymus, ieškoti pramušimų ir teisingai parodyti pramušimų vietas su specialiu rodikliu.

NE TAIP SUPRATO

Būrininkas. Klausia naujoko Kilpos:

— Kas yra Karys?

Kilpa: — Karys — tai švietimo ir Spaudos skyriaus leidžiamas savaitinis karių laikraštis, tamsta būrininkė.

V. s. p. Grigonis

SVARBIAU NEGU PAVOJUS...

Karštą vasaros dieną, žinomas kuopos simulantais eil. Klumpė, užuot manevrinėje rikiuotėje, atsargiai slinkęs prieš apkasų link, visą laiką stebi atsigreždamas kareivinių link.

— Šliaužk, Tamsta grioviu, kad priešas nepastebėtų! Ko vis spogsai atgal? — nervuojasi būrininkas.

— Tamsta būrininke, ... grioviu slinkdamas negirdėsiu trimito poilsui... — pareiškė eil. Klumpė.

K. Jūra

KENKSMINGIAUSIA

Kas yra kiekvienam kariui kenksmingiausia žygy? — klausia jaunas kar. eilinio.

— Moterys, baimė ir nuovargis! — at-
rėžė tas ne nepagalvojęs.

K. Jūra

Kariuomenės leidiniai

„MŪSŲ ŽINYNAS“ 1935 M. LIEPOS MĖN. Nr. 124

Turinys: mjr. V. Skibarka Geležinkeliais vežamosios kariuomenės priešlėktuvinė apsauga, adm. mjr. S. Narušis Dėl standartinių kariškųjų vežimų ir pakinktų, mjr. Šulcas Teleplinteriai, j. ltn. Juškauskas, Telegramų ir pranešimų lapeliai, j. ltn. Gabriūnas Atstumų matavimas radio bangų pagalba, ltn. Ambraziūnas Bendros pastabos apie tankų žygio rengimą ir apsaugą, mjr. Zubavičius Lenkų šarvuoti traukiniai, kitų valstybių kariuomenės, kritika ir bibliografija.

Naujieji leidiniai

Petras Vaičiūnas, „SAULĖS LOBIS“.

Ketvirtas eilėraščių rinkinys. Išleido „Spaudos Fondas“. 112 psl. Kaina 2 lt. 50 ct.

Petras Vaičiūnas vienas darbščiausių mūsų poetų. Kasmet vis išleidžia po savo eilėraščių naują rinkinį. Jo sklaidi, skambi, giedri poezija randa tarp mūsų skaitytojų nemaža simpatikų. Jis apdainuoja motiną žemę, pasaulį, sparnuotą žodį ir pačią dainą; jis čiulba apie alyvas, žibutes, rugiagelės, Kalėdų varpus ir kitus rafinuotos poezijos objektus. Tai poezija dėl poezijos. Tiesa ji žodinga, spalvinga, puošni, bet bekrauje, be ekspresijos, be stipraus jausmo, be ugnies. Šie eilėraščiai tai lyg tolimi, melsvi, saulėti peizažai, tai lyg mirażai, kurie dingsta iš akių nepalikdami pėdsakų.

„PALMIŲ PAVĖSY“.

Parengė T. J. Beleckas, S. J. Kaunas, 1935 m. „Misijų“ leidinys Nr. 6. 262 psl. Kaina 1 litas.

Tėvų jėzuitų „Misijų“ žurnalo redakcija kartais patiekia savo jauniems skaitytojams įdomių knygučių—apysakaičių iš tolimųjų kraštų. Ši knygutė tai ne vientisa apysaka, bet tik trumpučiai kelionių, primityviškų tautų ir jų papročių aprašymai. Šių aprašymų daugumas jau buvo spausdinta tame pačiame „Misijų“ žurnale.

Knygutė be įžangos, suskirstyta į 4 stambesnius skyrius: kitos tautos, kiti papročiai, kiti įdomumai, kitoniški darbai.

Čia aprašomi Egiptas, Afrikos gilumos gyventojai, Madagaskaras, Himalajų kalnai, Indijos, Kinijos, Palestinos, Auganistano, Mandžuko, Amazonės, Naujosios Gvinėjos, Australijos ir Pietų Vandenyno salų gyventojai, ir jų gyvenamosios aplinkybės. Knygos tekstas gausiai paveiksluotas. Knygutė įdomi jaunuomenei.

V-tis

Bronė Buivydaitė. LAPĖ — GUDRAGALVĖ. 2-jų veiksmų pasaka. Vaikų teatrui. 1935 m. 28 psl. Kaina 50 centų.

Poetė Bronė Buivydaitė ėmė kurti vaikų teatro veikalėlius. Kalbamoji pasaka jau trečias tos rūšies veikalėlis. Tai yra inscenizuota pasaka. Čia veikia: Šaltis, Šiaurys, Aldutė, Lapė, Karalaitis, Daktaras, kiškiai, snieguolės, palydovai ir t.t. Svarbiausia- veikėja, sprendžiant iš pasakos pavadinimo, turėtų būti lapė. Tačiau jos vaidmuo čia nėra svarbiausias. Be to, liaudies pasakose lapė visada yra apgavikė.

Šiame veikalėly našlaitė Aldutė, išėjusi į mišką žagarų rinkti, sutinka Lapę ir jai duoda duonos kąsnelį. Paskui ją Snieguolės užmigdo, o Šaltis nori atiduoti šiaurui Tačiau Lapė, medžiotojų vejama, bėga prie miegančios Aldutės. Ją randa Karalaitis ir pasiima į savo rūmus. Vadinasi, čia Lapės gudrumo nesimato. Liaudies pasakose lapės gudrumas daug aiškiau vaizduojamas.

Veikalėlio kalba gera.

MARIANOPOLIO AUKŠTESNĖS MOKYKLOS METRAŠTIS. 1935 m. Marianopolio Kolegija. Thompson, Connecticut.

Amerikos lietuviai marijonai (tokie vienuoliai) yra įsteigę Thompson'e 1931 m. Šv. Marijos Kolegiją (St. Mary's College), mūsiškai gimnaziją, kurioje mokosi lietuviai berniukai. Šiomet kalbamoji kolegija išleido pirmąją laidą, 21 abiturientą. Ta proga yra išleistas ir kalbamasis metraštis.

Be įžangos, šiame leidiny yra trumpa kolegijos istorija, truputis žinių apie marijonus, atsisveikinimas, trumpos visų abiturientų charakteristikos ir jų atvaizdai, ketvirtosios paskutinės klasės istorija, šios klasės testamentas, „pranašystė“ ir kolegijos tikslas. Paskutinysis straipsnelis įdomus tuo, kad jame labai trumpai, aiškiai ir vaizdžiai nurodomos lietuvių nutautinimo priežastys ir apibūdinamas kolegijos tikslas — rengti žmones, kurie keltų lietuvių išeičių tikiybą, tautinį ir

ekonominių susipratimą. Tai sunkus darbas nes lietuvių nutautėjimas eina labai sparčiai. Vargu jį kas nors besulaikys.

Metraščių redaguotas pačių mokinių. Vyr. redaktorius Alb. Šeputa. Popierius kreidinis. Daug paveikslų. Kalba pagyrinti nebloga. Matyti visi mokiniai yra gerai išmokyti lietuvių kalbos. Tai be abejo jų mokytojų nuopelnas.

Redakcijos atsakymai

Ltn. Žadvydui. Tamsta savo rašiny iškelei vertingą dalyką. Tikrai, seniai laikas šalinti kariuomenės dainas svetimomis melodijomis. Tačiau, kad tai būtų tikrai praktiška ir naudinga — reikėtų tas rašinys dar papildyti, nurodant, kurios, būtent, dainos nelietuviškos melodijos dainuojamos kariuomenės ir iš kur jos paimtos, pasisavintos.

Vienais sausais pamokymais to nepataisysim, nes kiti net nenusivokia, kuri daina savos, o kuri svetimios melodijos.

Jaun. pusk. J. Januška. Į Tamstos klausymus atsakome:

1) Ar reikia apmokėti žyminiu mokesčiu prašymai, duodami dalies vadui kareivio tėvų, prašant paleisti kareivį atostogų dėl šeimos nario ligos ar mirties, arba dėl ištikusios ūkį nelaimės? Turime paaiškinti, kad „žyminio mokesčio įstatyme“ niekur įsakmiai nėra pasakyta, jog toki prašymai nuo žyminio mokesčio atleidžiami. Tačiau prie tokios išvados vis dėlto priėti galime ir štai kodėl: „Žyminio mokesčio įstatymo“ str. 62 p. 5 pasakyta, kad prašymai ir kiti raštai karinės prievolės reikalais nuo žyminio mokesčio atleidžiami. Kadangi tėvų prašymas paleisti atliekantį karinę prievolę sūnų laikinųjų atostogų, t. y. nuo tos prievolės laikinai atleisti, yra susijęs su karine prievole, tai toks prašymas reikia laikyti paduotu karinės prievolės reikalais ir todėl nuo žyminio mokesčio jis turėtų būti atleistas. Jei tokį prašymą paduotų liktinio puskarininkio tėvai, tai jis žym. mok. reikėtų apmokėti.

2) Valsčiaus valdybos pažymėjimas, duotas apie ūkį ar šeimą ištikusią nelaimę, su prierašu „karinės prievolės reikalais“ — visiškai tinka pridėti prie prašymo dalies vadui atostogų leisti (šio atsakymo punktas 1).

3) Ad. I „taisyklių kareiviams leisti atostogų“ § 12-me pasakyta, kad visiems kareiviams, paleistiems atostogų ne mažiau kaip vienai savaitei, leidžiama dėvėti civiliniais rūbais; visais kitais atsitikimais ir karo stoviui esant kareiviams draudžiama civiliniais rūbais dėvėti. Šis taisyklių nuostatas taikomas ir liktiniams puskarininkiams. Tačiau kariuomenės uniformos dėvėjimo taisyklių § 30 (1934 m. įsak. kar. Nr. 19) liktiniams puskarininkiams netarnybos metu leidžiama dėvėti civiliniais rūbais. Tad ir kyla dabar neaiškumas: ar gali tikrosios tarnybos kareiviai atostogų metu (ne mažiau kaip 1 savaitė) ir liktiniai puskarininkiai netarnybos metu dėvėti civiliniais rūbais šiuo metu, t. y. karo stoviui esant. Čia turime paaiškinti, kad „Ad. I“ taisyklės yra patvirtintos Krašto Apsaugos Ministerio; vadinasi, jų galia prilygsta „įsakymų kariuomenei“ galiai. Bet kadangi „Ad. I“ taisyklės patvirtintos 1928 metais, o kariuomenės uniformos dėvėjimo taisyklės paskelbtos 1934 metais (įsak. kar. Nr. 19), tai savaime suprantama, jog vėlesnis nuostatas panaikina buvusį tuo pat reikalu ankstyvesnį nuostatą. Taigi, įsak. kar. 1934 m. Nr. 19 § 30 leidus liktiniams puskarininkiams netarnybos metu dėvėti civiliniais rūbais tuo pačiu panaikinta „Ad. I“ taisyklių kareiviams atostogų leisti § 12 ta dalis, kuri lietuvių liktinius puskarininkius. Tuo būdu tenka priėti išvados, kad dabartiniu metu, karo stoviui, esant, tikrosios tarnybos kareiviams atostogose civiliniais rūbais dėvėti draudžiama, o liktiniams puskarininkiams netarnybos metu (vadinasi, ir atostogose) — leidžiama.

4) Ad. I taisyklių kareiviams atostogų leisti § 3 pasakyta, kad tikrosios karo tarnybos kareiviai gali būti leidžiami atostogų iš viso ne ilgiau kaip vieną mėnesį per visą jų tarnybos laiką. Vadinasi, jei tikrosios tarnybos kareivis jau išnaudojo visą mėnesį atostogų, tai oficialiai jis daugiau negalėtų gauti atostogų dėl ištikusios šeimos ar ūkį nelaimės. Gali kilti abejojimas tik dėl atostogų sveikatai taisyti, t. y., ar po tokių atostogų tikrosios tarnybos kareivis galėtų gauti atostogų dėl ištikusios šeimos ar ūkį nelaimės. Kadangi šituo klausimu taisyklės nieko nekalba, tai čia tenka vadovautis nuostatais, taikomais šiuo atveju karininkams. O jie skamba taip: „po... sveikatai taisyti atostogų, kurios tęsiasi ne mažiau kaip vieną mėnesį, karininkas nebegali gauti dar vieną mėnesį ar mažiau normalių atostogų“ (1933 m. įsak. kar. Nr. 42 § 1 p. 1). Taikant šį nuostatą ir kareiviams, tenka priėti išvados, jog ir po atostogų sveikatai taisyti kareivis daugiau atostogų gauti negali. Tą patį ir suprantama: priešingu atveju nukentėtų kareivių apmokymas, o jis pas mus ir taip ne perilgas (vos 1½ metų).

Vyr. pusk. A. Ivanauskui. Kokia turi būti, t. y., iš ko turi susidėti apranga liktiniams puskarininkiams kasdieniniuose užsiėmimuose ir įvairiuose lauko pratimuose bei manevruose — niekur nenustatyta. Atrodo, kad apranga turėtų būti vienoda — tiek tikrosios tarnybos kareiviams, puskarininkiams, tiek ir liktiniams, ypač lauko pratimuose bei manevruose. Kasdieniniuose užsiėmimuose liktiniams puskarininkiams galėtų būti padaryta išimtis. Tačiau tatai visiškai priklauso nuo dalies vado: užtat vienoj pėst. daly kasdieniniams užsiėmimams liktiniams puskarininkiams leidžiama eiti be šautuvo, o kitoj — reikalaujama su šautuvu (sargybų uniforma). Reikalavimas eiti su šautuvu kasdieniniuose užsiėmimuose ir pilna kautynių apranga lauko pratimuose bei manevruose yra visiškai suprantamas ten, kur liktiniai puskarininkiai nėra pakankamai įtraukti į žygi pilna kautynių apranga.

Galvosūkis 27 nr.

(Vert. 3 tšk.)

Padalyti šią figūrą į 4 lygias dalis.

E. Spiridavičius

Galvosūkių 23 nr. sprendimas

MULAS, AULAS, RAULAS, KAULAS.

Gerai išsprendė: V. Zdanavičius (Giedraičiai), v. p. A. Pliauskys (I p. d. št.), J. k. A. Šlapaitis (7 p. p.), gr. J. Šalkauskas (Šiauliai, T. b.), J. Sinkevičius (k. t. št.), ats. vach. Rinkūnas (Kaunas), J. Astrauskas (Pavilkijis), v. p. J. Zapkus (1 p. p.), E. Spiridavičius, Pr. Lipeikis (Viešintos), J. p. K. Klinauskas (K. P. M.), V. Lickus (9 p. p.), virš. Venckūnas (K. M.), eil. Raugas (R. b.), Vl. Mizeikis (Skiemonys), v. p. A. Kartočius (Šiauliai, T. b.), j. p. V. Grikiėtis (K. Št. a. b.), v. p. St. Būgys (3 a. p. k.).

Kario 26 nr. yra korektūros klaida: reikia skaityti ne Galvosūkių 21 nr., bet 22 nr. sprendimas ir Galvosūkis ne 25 nr., bet 26 nr.

PAGARSĖJO LIETUVIS MECHANIKAS

Chicagietis Benis Diržius laiko automobilių taisymo dirbtuvę. Savo dirbtuvę Diržius pasidirbo greitąjį automobilį ir gegužės 26 d. St. Paul. m., parodos metu suruoštos lenktynėse, laimėjo trečią vietą.

Benis Diržius, paskatintas laimėjimo, žada dalyvauti tarpvalstybinėse lenktynėse ir tikisi laimėti pirmą, vietą, St. Paul miesto laikraščiai plačiai aprašo Diržiaus pasisekimą lenktynėse ir ypač iškelia jo, kaip mechaniko, talentą.

Papildintas Karo mokslų žurnalas „MŪSŲ ŽINYNAS“

Prenumeratos kaina metams: aktyviosios tarnybos ir atsargos karininkams — 25 lt.; atsargos kariams studentams, kariūnams, puskarininkiams ir kareiviams — 12 lt.; civiliams tarnautojams kareivių vietose 18 lt.; civiliams — 30 lt. Užsieny dvigubai.

Redaguoja plk. ltn. Vytautas Steponaitis.
Leidžia Kar. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Ž E M Ė S B A N K A S

Kaune, Duonelaičio g-vė Nr. 35 Telegr. adr.: Žembankas

Skyrius Klaipėdoje, Prezidento Smetonos g-vė Nr. 4.

Pagrindinis kapitalas 50.000.000 litų.

Atsargos kapitalas 3.930.000 litų.

Žemės Bankas yra ilgalaikio kredito bankas. Bankas teikia paskolų ūkininkams, miesto naujakuriams, žemės ūkio kooperatyvėms organizacijoms, žemės ūkio įmonėms ir smulkaus kredito draugijoms. Bankas leidžia ir platina įkaito paskolos lapštus. Įkaito paskolos lapštai leidžiami 2-jų serijų: 1) III serijos 4 $\frac{3}{4}$ % lapštai, kurių pirkimo ir pardavimo kursas yra 99,5 — 100. 2) IV serijos 3,6% lapštai, kurių pirkimo ir pardavimo kursas šiuo metu yra 73,5—75. IV-os serijos lapštai išperkami per 10 metų. Geriausia priemonė sutaupoms laikyti yra Žemės Banko įkaito paskolos lapštai, nes: 1) lapštų laikytojas gauna 4 $\frac{3}{4}$ % ir 3,6% metinių palūkanų. 2) Lapštai garantuoti Žemės Banko kapitalais, įkeistu Žemės Bankui nekilnojamu turtu ir laiduoti Valstybės Išdo. Lapštų galima gauti pirkti Žemės Banke Kaune ir Klaipėdoje.

Valstybės Draudimo Įstaiga

(Kaunas, Mickevičiaus g. Nr. 5, telef. 5-95 ir 25-77)

patogiomis sąlygomis draudžia:

žmogaus gyvybę —

mirties atsitikimui arba išgyvenimui apdrausti kapitalą tikslu: šeimai aprūpinti, rentai našlei arba sau pensijai, pasogai, vaikų mokslui ir t. t.

Gyvybės polisas - tikra parama šeimai.

nuo ugnies —

trobesius, gyvulius, pašarą, javus ir kitoki kilnojamąjį turtą.

nuo kritimo —

gyvulius.

Apdraudėjai dalyvauja pelne.

Apie sąlygas galima sužinoti pas vietos agentus visuose miestuose, miesteliuose ir valsčiuose.

DAUGIAU STAMBIŲ LAIMĖJIMŲ

VII-OJ VALSTYBĖS LOTERIJOJ

MĖGINKIT SAVO LAIMĘ!

BILIJETAI PARDUODAMI: Valstybės Loterijos Administracijoje, Kaune, Mickevičiaus 5, Vyr. Agentūroje, Kaune, Laisvės al. 35, pašto įstaigose ir pas agentus.